

Należność pocztowa opłacona ryczałtem.

Cena numeru 1 złoty.

SAMORZĄD

TYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO

Rok XIV.

WARSZAWA, 11 WRZEŚNIA 1932 R.

Nr. 37

DRUKI I URZĄDZENIA MELDUNKOWE.

CENNIK

Wzór 1	zgłoszenie zamieszkalna	100 sztuk	Zł. 0,90	Wzór 10	Hotelowa książka meldunk.	50 ark. 100 kart	Zł. 4,50
.. 2	.. zmiany miejsca zamieszkania	1,10	.. 10	100 .. 200 ..	8,25
.. 3	karta zameldowania	1,-	.. 10a	Lista osób przebywających	100 sztuk	2,25
.. 4	.. wymeldowania	1,10	.. 11	Ankieta A	100 sztuk	0,80
.. 3a	Karta zameldow. dla cudzoziemców	1,10	.. 11a	Arkusze zbiorczy do ankiety A. wzór 11	100 sztuk	2,25
.. 4a	Karta wymeldow.	1,20	.. 12	Ankieta B	100 ..	0,90
.. 5	Karta meldunkowa dla osób podleg. powsz. obow. wojskowemu	0,80	.. 13	Karta zameldowania dla hoteli (Dz. U. P. P. 20.V 31 r. Nr. 47 poz. 409)	100 sztuk	1,-
.. 6	Rejestr mieszkańców luźne arkusze	.. arkuszy	20,-	.. 14	Karta wymeldowania	100 ..	1,20
.. 6a	Skorowidz do rejestru mieszkańców (okólnik M. S. W. Nr. 65 25.IV.-31 r. poz. 13)	11,-	.. A.	Dowód zmiany miejsca zamieszkania	100 ark.	4,50
.. 7	Karta rodzinna	.. sztuk	10,-	.. B.	Dowód zamieszkania	100 sztuk	2,40
.. 8	Rejestr osób przyb. do gminy (luźne ark.) W stanie zbroszurowanym 24 ark. w formie księgi oprawn. w płótno 50 ark. 75 .. 100 .. 125 .. 150 arkuszy 1 zeszyt .. (100 kart) .. 150 .. 200 .. 250 .. 300 6,- 2,- 7,90 10,50 13,50 15,50 17,50	.. C.	Zawiadomienie	100 ..	2,40
.. 8a	Rejestr dla osób opuszcz. gm. (luźne ark.) w formie zbroszurowanej Księga oprawna w płótno po 50 ark. 75 .. 100 .. 125 .. 150 ..	100 ark. .. 24 arkusze 1 zeszyt .. 50 ark. 100 kart .. 75 .. 150 .. 100 .. 200 .. 125 .. 250 .. 150 .. 300 6,- 2,- 7,90 10,50 13,50 15,50 17,50	.. D.	Zawiadomienie pół arkusza	100 ..	2,25
UWAGA:	Wszystkie księgi oprawne wzoru 8 i 8a, jak wyżej podano, oprawne nie w płótno ale w papier, imitację płótna, 1 zł. taniej na każdym egzemplarzu.			.. E.	Ponaglenie pół arkusza	100 ..	2,25
Wzór 9	Rejestr domów luźne arkusze 100 arkuszy zbroszurowane 12 arkuszy w jeden zeszyt w formie księgi oprawnej po 25 ark. (50 kart) 50 .. 100 .. 75 .. 150 .. 100 .. 200 ..	Zł. 4,50 0,80 3,- 4,50 6,- 8,25		Domowe księgi meldunkowe § 2 Instr. M. S. W. po 15 ark. 30 kart .. 25 .. 50 .. 50 .. 100 .. 100 .. 200 .. zeszyt 12 .. 24 karty ..	2,- 3,- 4,95 8,50 1,20		
				Kazimierz Szczepański. Ankieta rejestracyjna ludności wskazówki w jej przeprowadzeniu	1 egz. ..	0,30	
				B. Brodowski. „Rejestry mieszkańców i meldunki w Polsce” podręcznik	1 egz. ..	6,50	
				K. Tokarski. „Wskazówki dla meldujących się”	1	0,60	
				Kartoteka podwójna dla wzorów 1, 2, 3, 4, 1a, 2a, 3a, 4a 11 i 12 oraz 13 i 14	1 sztuka ..	16,-	
				Kartoteka do karty rodzinnej (wzrost 7) i dokumentów metrykalnych na 1500 kart	35,-	
				Kartoteka pojedyncza bez zamknięcia	1 sztuka ..	8,-	
				Palec gumowy	1 sztuka ..	0,65	
				Koperta do dokumentów metrykalnych i innych za 100 sztuk	8,50	

We wszystkich sprawach wątpliwych, jak ogłoszaliśmy w swoim czasie, udzielamy wyczerpujących fachowych objaśnień i informacji.

Do cen podanych doliczamy faktyczne koszty ekspedycji i porta.

Zamówienia kierować pod adresem:

SAMORZĄDOWY INSTYTUT WYDAWNICZY Sp. z o. o. w Warszawie, Warszawa, ul. Śto-Krzyska 13.

CENTRALA WĘGLOWA

BIELSKO — ŚLĄSK
UL. JAGIELLOŃSKA 9.

Dostawa węgla i koksu dla Urzędów Państwowych i Komunalnych oraz Instytucji Społecznych

PO ORYGINALNYCH CENACH
KOPALNIANYCH.

Ż A D A C I O F E R T Y.

Wag wytwórnia, Jan Rudzki, Warszawa — Prosta 32, tel. 206-95; — firma egzystuje od roku 1920. Poleca wagi wszelkich konstrukcji. Wagi kolejkowe, samochodowe, wozowe, wózkowe, oraz wszelkie wagi dla celów specjalnych. Uskutecznia wszelkie montaż i przebiegi, z załatwieniem formalności urzędowych. Po cenach ściśle konkurencyjnych.

W związku z instrukcją Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych, Spraw Zagranicznych, Spraw Wojskowych, Sprawiedliwości, Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Rolnictwa, Reform Rolnych, Przemysłu i Handlu, Komunikacji, Pracy i Opieki Społecznej oraz Poczt i Telegrafów z dn. 23/VII 1932 r., zamieszczoną w Nr. 169 Monitora Polskiego, z dn. 26/VII 1932 r. podjęliśmy nakład druków przewidzianych wzmiankowaną instrukcją — wzory 1, 2, 3 i 4. Wszystkie druki posiadamy stale na składzie i prosimy wszystkie Instytucje komunalne o łaskawe nadsyłanie zamówień do Samorządowego Instytutu Wydawniczego sp. z o. o. w Warszawie, Śto-Krzyska 13.

SAMORZĄDOWY INSTYTUT WYDAWNICZY
Sp. z o. o. w Warszawie

Ogłoszone w Dzienniku Ustaw Nr. 60 prawo o wykroczeniach wchodzi w życie już 1 września 1932 r. Wspomniane prawo, stanowiące kodyfikację wykroczeń objętych dotąd dzielnicowymi Kodeksami Karnymi, oddaje orzecznictwo karne w sprawach wykroczeń władzom administracyjnym. Prawo to, będąc zbudowane na wzór Kodeksu Karnego, będzie wymagało całego szeregu instrukcyj, okólników, a może nawet pewnego przeszkolenia referentów karnych.

Niezbędny w tej mierze „Podręcznik prawa o wykroczeniach, wraz z postępowaniem karnem administracyjnym”, opracowany szczegółowo przez T. Jankowskiego, delegata Min. Spraw Wewn. do sekcji prawa karnego Komisji Kodyfikacyjnej, oraz St. Przestrzelskiego, radcy Min. Spraw Wewn., i zalecony do użytku władz państwowych i samorządowych, przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych pismem z dnia 25 lipca Nr. Pres. 1432/24, ukaże się w czasie najbliższym w nakładzie Samorządowego Instytutu Wydawniczego sp. z o. o. w Warszawie.

Książka „Podręcznik prawa o wykroczeniach wraz z postępowaniem karnem administracyjnym” winna znaleźć się w każdym starostwie, gminie wiejskiej i miejskiej, w komendach policji państwowej oraz w urzędach wojewódzkich.

Cena egz. 6 zł. Przy zamówieniach ponad 10 egzemplarzy — 5 zł. Ceny bez przesyłki. Zamówienia kierować do

**SAMORZĄDOWEGO INSTYTUTU WYDAWNICZEGO
SP. Z O. O. W WARSZAWIE, UL. ŚWIĘTOKRZYSKA 13.**

MAGISTRAT M. RACIĄŻA, POW. SIERPECKIEGO

o g ł a s z a **K O N K U R S**

na stanowisko miejskiego Lekarza Weterynarji jako badacza mięsa i kierownika rzeźni mięsnej, z obowiązkiem dozoru weterynaryjnego na targowicy,
z uposażeniem ryczałtowym po 180 zł. miesięcznie bez żadnych dodatków.

Wolna praktyka dozwolona.

Warunki: 1) obywatelstwo Polskie, 2) dyplom lekarza weterynarji, 3) uprawnienie Urzędu Wojewódzkiego Warszawskiego do dozoru weterynaryjnego na targowicy.

Posada do objęcia z dniem 1 października 1932 r.

Podania należyce udokumentowane wraz z dołączonym życiorysem własnoręcznie napisanym należy wnieść do Magistratu m. Raciąża do dnia 20 września r. b.

Raciąż, dnia 1 września 1932 r.

Burmistrz (—) *J. Witkowski.*

SAMORZĄD

TYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO

PRENUMERATA KWARTALNA
10 ZŁOTYCH.

NUMER POJEDYŃCZY 1 ZŁOTY.

KONTO CZEKOWE P. K. O. Nr. 1520

REDAKCJA
WARSZAWA, MARSZAŁKOWSKA 81 a
TELEFON 9-66-06.

ADMINISTRACJA
WARSZAWA, ŚW. KRZYSKA 13 m. 15
TELEFON 442-63.

Ceny ogłoszeń: Wolne miejsce na pierwszej str. okładki lub strona w tekście: 450 zł. — 1/2 str. 225 zł. — 1/4 str. 112 zł. 50 gr. Poza tekstem za stronę: 300 zł. — 1/2 str. 150 zł., 1/4 str. 75 zł. Publikacje bilansów o 50% drożej. Ogłoszenia instytucyj komunalnych (dostarczone bezpośrednio do Administracji o 25% taniej) za str. 200 zł. 1/2 str. 100 zł. — 1/4 str. 50 zł.

Redaktor — Dr. Maurycy Zdzisław Jaroszyński.

Komitet Redakcyjny: Aleksander Bogusławski, Henryk Le Brun, Wacław Gajewski, Władysław Korsak.

ROK XIV.

WARSZAWA, 11 WRZEŚNIA 1932 r.

Nr. 37

TREŚĆ Nr. 37: Zmiana przepisów budżetowych i przepisów o kasowości i rachunkowości związków komunalnych — Fr. Grela. Konieczność utworzenia funduszu gwarancyjnego dla K. K. O. — Kazimierz Kohlmann. Kryzys bodźcem do dalszego rozwoju gm. kas. poż.-o. — J. Długocki. Konjunktura gospodarcza w Polsce w II kwartale 1932 r. — K. Romaniuk. Sprawy bieżące. Wiadomości gospodarcze. Poradnik. Obwieszczenia.

SAMORZĄDOWY INSTYTUT WYDAWNICZY POSIADA NA SKŁADZIE
WSZYSTKIE DRUKI EGZEKUCYJNE.

Zmiana przepisów budżetowych i przepisów o kasowości i rachunkowości związków komunalnych

Formalne prawo skarbowe związków komunalnych, a za takie uważamy przepisy określające:

a) formę, sposób i termin sporządzania preliminarzy budżetowych,

b) sposób zarządzania kasą i prowadzenia rachunków (kasowość i rachunkowość) i

c) formę układania, sposób i termin przedkładania rocznych sprawozdań rachunkowych oraz ich kontrolę, —

powstało u nas stosunkowo niedawno, bo dopiero w latach 1924 — 1927¹⁾.

Mimo, że niemal z chwilą ogłaszania poszczególnych przepisów rozpoczynała się dyskusja, wskazująca na szereg ich braków i usterek, co praktyka życia codziennego później potwierdzała, mimo, że zmiana ich dokonać się może w drodze wydania rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu, a więc nie wymaga długiej procedury, przepisy te dzięki działaniu prawa trwa-

łości, względnie, jak to inni nazywają — dzięki obawie przed reformą, dotychczas żadnym zmianom nie uległy. Kilka lat stosowania obecnych przepisów pozwoliło zebrać tak dużo krytycznego materiału, że potrzeba ich zmiany mogła być tematem dyskusji miarodajnych czynników. Toteż w drugiej połowie 1930 roku Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zapowiedziało zmianę przepisów budżetowych i kasowo - rachunkowych i odtąd rozpoczyna się żmudna praca, w której oprócz zainteresowanych Ministerstw biorą również udział centralne zreszenia samorządowe (Związek Powiatów R. P. i Związek Miast Polskich).

Prace te są prawie zakończone; projekty rozporządzeń zostały uzgodnione pomiędzy Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem Skarbu i ogłoszenie nowych przepisów jest, zdaje się, kwestją najbliższych tygodni.

Nowe przepisy pozostawiają rzecz prosta większość dotychczasowych zasad, normujących formalną stronę skarbowości związków komunalnych, wprowadzają jednak kilka zasadniczych zmian. Cała reforma, jeśli tak nazwać można przygotowaną zmianę przepisów, sprowadza się do:

1) odmiennego jak dotychczas określenia pojęcia wykonania budżetu i usunięcia z rachunku wykonania budżetu stanu finansowego a tem samem i stanu majątkowego t. zw. zaległości budżetowych czynnych,

1) Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 czerwca 1924 r. Dz. U. R. P. Nr. 51 poz. 522, rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 czerwca 1926 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu (Dz. Ust. R. P. Nr. 75 poz. 433) wraz z okólnikiem Nr. 70 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 21 lipca 1926 r., rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Skarbu z dnia 28 marca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 345) i okólnik Nr. 99 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 maja 1927 r.

W-1749/78/178

2) wprowadzenia szeregu przepisów, mających zapewnić realność budżetu i bezdeficytową gospodarkę i

3) wprowadzenia znormalizowanego, obowiązującego wszysknie związeki komunalne rocznego rachunku zamknięcia sum pozabudżetowych.

I. Zgodnie z obowiązującymi przepisami przez wykonanie budżetu należy rozumieć: w wydatkach — wszystkie uskutecznione w ciągu roku wydatki budżetowe, choćby nawet w danym roku nieopłacone (wydatki opłacone i zaległości budżetowe bierne), w dochodach: — wszystkie dochody osiągnięte (zainkasowane) i wymierzone w danym roku, lecz nieściągnięte (zaległości budżetowe czynne). Różnica pomiędzy w ten sposób obliczonymi dochodami i wydatkami stanowi nadwyżkę względnie niedobór budżetowy. Zmiana, jaką wprowadzają nowe przepisy, polega na usunięciu z rachunku wykonania budżetu zaległości budżetowych czynnych, przytem za rok obrachunkowy przyjęto rok budżetowy bez okresu ulgowego. W świetle nowych przepisów przez wykonanie budżetu rozumieć będziemy: w dochodach — dochody otrzymane w ciągu danego roku (bez okresu ulgowego), w wydatkach — wydatki uskutecznione t. j. wydatki uskutecznione i opłacone w ciągu danego roku oraz te zobowiązania, które zarząd związku komunalnego przyjął na siebie z tytułu wykonania budżetu, a które dają osobom trzecim prawo dochodzenia swych pretensyj na drodze sądowej lub w drodze postępowania administracyjnego.

Zaznaczyć należy, iż podobnie jak pojęcie „zaległości budżetowe czynne“ tak i termin „zaległości budżetowe bierne“ zostaje całkowicie usunięty. Zobowiązania, które dotychczas były wykazywane i określane pojęciem „zaległości budżetowe bierne“, wykazywane będą na odpowiednich rachunkach pozabudżetowych np. rachunku wierzycieli, rachunku instytucji finansowych (np. za nieuiszczoną w terminie ratę pożyczki długoterminowej czy procenty) rachunku sum przechodnich (np. za niewpłacone składki do Kasy Chorych, a przypadające od związku komunalnego) i t. p.

Przez takie ujęcie t. zw. obecnie zaległości budżetowych czynnych, które nie wchodzi do rachunku wykonania budżetu, przestają być zarazem składnikiem stanu czynnego rocznych zamknięć rachunkowych (bilansów i inwentarzy), a jedynie traktowane są narówni z wymierzonymi a nieściągniętymi jeszcze dochodami budżetu bieżącego, zmienia się również sposób ujęcia tych zaległości pod względem budżetowym. Obecnie zaległości tak czynne jak i bierne, wykazywane na rachunkach pozabudżetowych, nie miały nic wspólnego z budżetami lat następnych — w najlepszym wypadku wykazywane były w budżecie roku następnego, lecz tylko „celem ujęcia odpowiedniej ewidencji“ w dwóch oddzielnych pozycjach (§ 48 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 czerwca 1926 r. i wyjaśnienia, zawarte w okólniku Nr. 70 do tegoż paragrafu). Nowe przepisy sprawę tę regulują odmiennie: zaległości budżetu dochodów traktowane są narówni z bieżącymi wymiarami i jako dochód budżetowy wykazane będą w tym okresie budżetowym, w którym zostały ściągnięte. Usku-

tecznione, a nieopłacone wydatki (obecne zaległości budżetowe bierne) będą wchodziły do budżetu roku następnego, względnie lat następnych jedynie pod postacią niedoboru budżetowego.

II. Realność budżetu stara się zapewnić przepis, stanowiący, iż budżet powinien być zrównoważony, t. j. przewidywać całkowite pokrycie zaprojektowanych wydatków, przyczem dochody należy preliminować tylko w takiej wysokości, w jakiej mogą być rzeczywiście osiągnięte i niezależnie od tego, czy wpłynąć one mają z wymiarów danego roku, czy z lat poprzednich. Dochody z pożyczek mogą być preliminowane tylko wtedy, gdy związek komunalny otrzymał formalne przyrzeczenie (promesę) zrealizowania ich w tym okresie obrachunkowym, w dochodach którego mają być przewidziane. Przy preliminowaniu wpływów z pożyczek organ stanowiący związku komunalnego powinien wykazać, na pokrycie jakich wydatków mają służyć wpływy z poszczególnych pożyczek, a zatem, które wydatki nie mogą być realizowane do czasu otrzymania tych pożyczek.

Bezdeficytowa gospodarka pozostaje w ścisłej zależności od realności budżetu. Dotychczasowe przepisy pozwalały na deficytową (w znaczeniu kasowym) gospodarkę budżetową, zadawalając się uzyskaniem dodatniego rezultatu rachunkowego. Tak bowiem w świetle praktyki kilku lat nazwać się musi przepis, zawarty w § 48 instrukcji budżetowej i w wyjaśnieniach do tegoż paragrafu. Impuls zaś do podobnego wykonywania budżetu wynikał z przepisu § 50 teje instrukcji, który nakładał na zarząd związku komunalnego obowiązek wykonania budżetu w całości i we właściwym czasie zarówno w wydatkach, jak i w dochodach. Stwierdzenie faktu prowadzenia przez większość nawet związków komunalnych deficytowej pod względem kasowym gospodarki — trzeba to powiedzieć wyraźnie — pokrywanej zaległościami budżetowymi czynnymi, często zupełnie nierealnymi (np. dodatki do podatków państwowych) oraz związek, jaki zachodzi pomiędzy realnością budżetu a bezdeficytową gospodarką, tłumaczy szereg mających zapobiec właśnie deficytowej gospodarce budżetowej postanowień, jakie wprowadzają nowe przepisy. Najważniejsze z tych wyraźnie mówią, iż „zarząd związku komunalnego, wykonując budżet, winien dbać o zachowanie równowagi t. j. wykonywać go w ten sposób, aby wydatki okresu budżetowego nie przewyższały zrealizowanych dochodów. W wypadku, gdy dochody nie osiągają preliminowanych wysokości, budżet po stronie wydatków należy wykonywać jedynie w granicach uzyskanych wpływów, przyczem przede wszystkim winny być uskutecznione wydatki, do pokrywania których związek komunalny jest zobowiązany w myśl zawartych umów i obowiązujących przepisów. Uskutecznienie wydatków w drodze zaciągania przez związek komunalny krótkoterminowych zobowiązań względem osób trzecich, (. j. kredytowe wykonywanie budżetu) dopuszczalne jest jedynie w granicach równowagi budżetowej danego okresu obrachunkowego. W razie istnienia niedoboru budżetowego do czasu jego pokrycia przez osiągnięcie wpływów na ten cel przeznaczonych związek komunalny nie może podejmować nowych inwestycji, a wydatki zwyczajne bieżącego okresu winien ograniczyć do najbardziej koniecznych“.

Zaznaczyć należy, iż przez niedobór budżetowy nowe przepisy rozumieją kasowy niedobór budżetowy, gdyż niedoboru rachunkowego ze względu na usunięcie z rachunku wykonania budżetu zaległości budżetowych być nie może.

III. Trzecią wreszcie zasadniczą zmianą jest wprowadzenie znormalizowanego obowiązującego wszystkich związków komunalne rocznego rachunku zamknięcia sum pozabudżetowych w miejsce dotychczas obowiązującego rocznego zamknięcia wszystkich rachunków sum pozabudżetowych (§ 45 p. II rozporządzenia o kasowości i rachunkowości związków komunalnych).

To nowe wymaganie przepisów omówimy w jednym z następnych numerów „Samorządu“.

Poza temi trzema generalnymi zmianami nowe przepisy przyniosą szereg postanowień, mających:

ułatwić technikę budżetowania (rozporządzenie ustala porządek zamieszczania wydatków w poszczególnych działach budżetu, określa rodzaje dochodów i wydatków, jakie mają być objęte budżetem, oraz wylicza te, których budżetem obejmować nie należy, ustala formę budżetów dodatkowych, reguluje sposób postępowania z skutecznionami a nieopłaconymi jeszcze wydatkami budżetowymi, określa sposób użycia nadwyżki względnie pokrycia niedoboru budżetowego i t. d.).

Ułatwić względnie uprościć spełnianie funkcji kasowo - rachunkowych.

Duże uproszczenia dopuszczają przepisy w szczególności w zakresie kasowości i rachunkowości jednolitoskich gmin wiejskich oraz miast, liczących po-

nżej 3.000 mieszkańców, w których funkcje kasowe i rachunkowe mogą być łączone w rękach kierowników zarządów związków komunalnych. Ten wyjątek od ogólnej zasady niepołączalności funkcji kasowych i rachunkowych oraz szereg uproszczeń (zwolnienie za zgodą bezpośrednich władz nadzorczych gmin jednolitoskich i miast poniżej 3.000 mieszkańców od obowiązku posługiwania się asygnacjami kasowymi, zniesienie obowiązku prowadzenia podręcznej księgi kasowej, możność wyboru najprostszego systemu rachunkowego) przyniosą największej ilościowo liczbie związków komunalnych poważne odciążenie w mechanicznej pracy zarządzania kasą i w rachubie.

Z kilku wyżej podanych uwag na temat zmiany przepisów wynika wyraźnie, iż reforma ich szła po linii stworzenia takich norm, któreby zapewniały tworzenie realnych budżetów — planów gospodarki finansowej związków komunalnych, a zarazem uniemożliwiały ukrywanie deficytowości gospodarki budżetowej czy to przez zaliczanie do wykonania budżetu zaległości budżetowych czynnych, czy przez niewykazywanie wydatków istotnie dokonanych.

Przepisy ogłoszone zostaną w 2-ch rozporządzeniach — jedno zawierające instrukcję budżetową, drugie o kasowości i rachunkowości — i obejmą całość przepisów, dotyczących formalnej strony gospodarki finansowej związków komunalnych, kasując równocześnie wszystkie uprzednio wydane przepisy w tej materji.

F. Greła.

Konieczność utworzenia funduszu gwarancyjnego dla Komunalnych Kas oszczędności

Sprawa utworzenia funduszu gwarancyjnego dla komunalnych kas oszczędności, aczkolwiek przez poszczególnych działaczy na polu kas oszczędności pracujących nie jest zapoznawana, to jednak nie była dotychczas obszerniej dyskutowana tak na łamach pism fachowych jak i na licznych zjazdach i konferencjach w sprawie k. k. o. zwoływanych.

Sądzę, iż moment obecny siłą rzeczy powinien nas zmusić do poważnego zastanowienia się nad tą kwestją. W dobie obecnego kryzysu gospodarczego, szczególnie dotkliwie odczuwanego przez instytucje finansowe, a więc i przez komunalne kasy oszczędności, sprawa utworzenia specjalnego funduszu pożyczkowego dla tych instytucji jest niezmiernie aktualną. Przy organizowaniu zaś rzeczy nowych, aby niepotrzebnie nie odkrywać rzeczy gdzieindziej dobrze znanych, należy zapoznać się z obcą praktyką i przystosować cudze wzory do naszych potrzeb i warunków.

Specjalne fundusze gwarancyjne, czy też fundusze inne nazwy noszące, a przeznaczone dla wspomaganie możliwie tanim i dogodnym kredytem instytucji finansowe, znajdujące się w chwilowych

trudnościach płatniczych — są znane w szeregu krajów. Ponieważ ostatnio na łamach pism fachowych związków kas oszczędności są częstokroć powoływane wzory czechosłowackie, więc nie od rzeczy będzie zapoznanie się w ogólnych zarysach z załatwieniem interesującej nas sprawy w Czechosłowacji. Na podstawie specjalnej ustawy z 1924 r. został tam powołany do życia t. zw. powszechny fundusz zakładów pieniężnych, na rzecz którego są obowiązane wpłacać wszystkie instytucje pieniężne, a więc kasy oszczędności, spółdzielnie, krajowe zakłady kredytowe, banki akcyjne i t. d., 1½% od każdej kwoty odsetek komukolwiek przez te instytucje wypłaconych, zarachowanych lub dopisanych do rachunku oszczędnościowego, bieżącego, lub na przekazy czekowe. Wpłaty te są uiszczane w ciągu 90 dni po upływie każdego półrocza kalendarzowego. Od wpłat nieuiszczonych w terminie są pobierane odsetki karne w wysokości o 2% wyższej, aniżeli wynosi stopa dyskontowa banku emisyjnego. Należy przytem dodać, iż na podstawie ostatnio wydanej ustawy bankowej Republiki Czeskosłowackiej — wysokość określonych wyżej wpłat na rzecz funduszu została pod-

wyższona o 100%. Zostało to zapewne spowodowane koniecznością przyjsia z pomocą większej liczbie instytucyj pieniężnych, znajdujących się w trudnościach płatniczych.

Powszechny fundusz zakładów pieniężnych jest podzielony na grupy, oddzielnie administrowane. Do grupy 1-szej należą obok krajowych zakładów kredytowych i powiatowych oraz gospodarskich kas zaliczkowych — również kasy oszczędności. Funduszem zarządza kuratorjum, mianowane przez rząd na wniosek ministra skarbu i ministra spraw wewnętrznych. Z funduszu są udzielane instytucjom pieniężnym, będącym w potrzebie, zasilki w formie pożyczek w granicach sum danej grupy funduszu. Kapitał funduszu jest lokowany w Banku Krajowym w Pradze. Fundusz ma prawo wypuszczania w razie potrzeby i za zezwoleniem ministra skarbu, obligacje.

W danej chwili z różnych powodów nie widzę możności utworzenia takiego funduszu w Polsce. Istnieje cały szereg przeszkód, przedewszystkiem natury organizacyjnej i t. p. tak, iż zespolenie wszystkich instytucyj finansowych w Polsce dla utworzenia tego rodzaju funduszu jest narazie może przedwczesne. Zastanówmy się zatem nad możliwością utworzenia specjalnego funduszu gwarancyjnego tylko dla komunalnych kas oszczędności.

Ze względu na swoją prostotę wydaje mi się najbardziej dla nas odpowiednim wzór norweski. Przytoczę zatem w skrócie ważniejsze postanowienia ustawy Królestwa Norwegji o bankach oszczędności z dnia 4.VI.1924, dotyczące sposobu tworzenia, własności prawnej i zarządu funduszu gwarancyjnego tych banków.

Otóż na podstawie art. 51 wspomnianej ustawy na rzecz tego funduszu każdy bank oszczędności jest obowiązany wpłacać 2% swego rocznego zysku. Obowiązek wpłat jest jednak ograniczony z chwilą, gdy fundusz osiągnie 1% ogólnej sumy wkładów oszczędnościowych, zgromadzonych w tych bankach. Od sum wpłacanych przez banki oszczędności na rzecz funduszu przed określonym terminem, ustalonym dla tych wpłat otrzymują banki te odsetki w/g stopy o 1% niższej od stopy dyskontowej Banku Norweskiego.

W myśl art. 52 omawianej ustawy — fundusz gwarancyjny jest wspólną własnością banków oszczędności. Dopóki fundusz nie osiągnie wysokości, określonej w wyżej podanym art. 51, odsetki od kapitału są wraz z corocznymi wpłatami banków dopisywane do funduszu. Po osiągnięciu jednak tej wysokości odsetki od kapitału mają być dzielone między poszczególne banki oszczędności w stosunku do wpłat przez nie poczynionych.

Celem funduszu, jak głosi art. 52, jest popieranie banków oszczędności, walczących z trudnościami, o ile trudności te są chwilowe. Pomocy z funduszu udziela się w formie pożyczek lub wpłat (lokat) na warunkach korzystnych dla danego banku, lecz z jak-najmniejszym ryzykiem dla funduszu.

Kapitał funduszu powinien być umieszczany w łatwych do zrealizowania papierach wartościowych, gwarantowanych przez państwo, albo też lokowany w solidnych bankach.

Zgodnie z art. 53 ustawy funduszem zarządza zebranie walne, składające się z przedstawicieli

wszystkich autoryzowanych banków oszczędności. Przedstawiciele ci są wybierani przez zarządy poszczególnych banków oszczędności. Faktyczna administracja funduszu spoczywa w ręku ścisłego zarządu. Walne zebranie delegatów ustala sposób administrowania funduszem oraz udziela ścisłemu zarządowi ogólnych instrukcyj. Uchwały walnego zebrania delegatów w tym zakresie podlegają zatwierdzeniu władzy państwowej. W zebraniu ogólnym może uczestniczyć szef inspekcji banków oszczędności.

Artykuł 54 ustala, iż administracją funduszu zajmować się będzie zarząd, o którym mowa w powołanym wyżej art. 53, składający się z pięciu osób. Czterech członków i czterech zastępców wybiera zebranie ogólne. Piątym członkiem jest z urzędu szef inspekcji banków oszczędności. Członkowie wybieralni oraz ich zastępcy są wybierani na okres lat 4. Z pierwszego wybranego zarządu ustępuje połowa członków i połowa zastępców po upływie 2 lat od daty wyboru; drogą losowania ustala się, którzy członkowie mają ustąpić po 2 latach, a którzy po czterech. Dla powzięcia prawomocnej decyzji jest wymagana obecność conajmniej 4 członków zarządu, przy czem rozstrzyga większość.

Jestem zdania, iż w naszych warunkach coroczne wpłaty komunalnych kas oszczędności musiałyby być nieco wyższe, np. w granicach od 4 — 6% czystego zysku, maksymalna zaś wysokość funduszu gwarancyjnego, po osiągnięciu której obowiązek wpłat byłby ograniczony — powinnyby wynosić 2 — 3% ogólnej sumy wkładów oszczędnościowych, zgromadzonych we wszystkich komunalnych kasach oszczędności w Polsce.

Udzielanie pomocy kredytowej w formie lokat względnie pożyczek musiałyby być ograniczone również tylko do kas, które znajdują się w przejściowych trudnościach płatniczych, gdyż na bezowocne ratowanie zdeklarowanych bankrutów nas nie stać. W takim wypadku kasa musi być zlikwidowana dla dobra ogółu kas oszczędności, a straty powinien pokryć gwarant.

Oprocentowanie tych kredytów powinno być możliwie niskie, aby udzielona pożyczka wzgl. lokata mogła się istotnie przyczynić do uzdrowienia danej instytucji.

Wreszcie skład zarządu powinien być możliwie szczupły, np. 4 — 6 osób z udziałem przedstawiciela centralnej władzy nadzorczej. Sposób powołania zarządu, okres jego urzędowania i t. p., są to szczegóły, aczkolwiek ważne, nad którymi jednak można by się zastanowić już w wypadku opracowywania konkretnego projektu utworzenia funduszu gwarancyjnego.

W końcu należy zaznaczyć, iż poza swoim zasadniczym zadaniem — udzielania pomocy kredytowej dla komunalnych kas oszczędności — fundusz taki odgrywałby dużą rolę jako właściwie dodatkowe zabezpieczenie wkładów, zgromadzonych w omawianych kasach. Słusznie tej § 1 wspomnianej ustawy czechosłowackiej głosi, iż powszechny fundusz zakładów pieniężnych (t. zw. gwarancyjny) jest utworzony celem wspierania oszczędności przez podwyższenie bezpieczeństwa wkładek i zabezpieczenia o ile możliwości pomyślnego rozwoju spraw pieniężnych

(a więc instytucji pieniężnych). Takie dodatkowe zabezpieczenie danej instytucji finansowej, a zwłaszcza oszczędnościowej, nie pozostaje bez echa wśród licznej rzeszy wkładców i nowych ciułaczy, pragną-

cych ulokować, nieraz ciężko zapracowany grosz, w instytucji dającej maximum gwarancji zwrotu złożonej sumy.

Kazimierz Kohlmann.

Kryzys bodźcem do dalszego rozwoju gminnych Kas pożyczkowo-oszczędnościowych *)

„Potrzeba jest matką wynalazków“ — mówi przysłowie. Umieją go zastosować w życiu tylko dzielni i zaradni. Taką zaradność wykazuje obecnie poważna grupa gminnych kas pożyczkowo - oszczędnościowych, pomimo ujemnych skutków obecnego kryzysu gospodarczego na wsi, krępujących ich rozwój.

Dwie kłęski życia gospodarczego wsi odwrócono na jej korzyść. Są nimi: lichwa pieniężna i niewypłacalność podatkowa obywateli gminy; pierwsza przyczynia się do zwiększenia wkładów oszczędnościowych, druga do wzrostu kapitału zakładowego kas, zaś obie razem do zwiększenia zdrowego kredytu rolniczego.

Przedewszystkiem co do lichwy pieniężnej na wsi.

Do niedawna istniała tu pewna grupa ludności, posiadająca mniejsze lub większe kapitały, które z powodu głodu kredytowego wypożyczała na bardzo wysokie oprocentowanie. W miarę zwiększania się kryzysu pożyczkobiorcy, korzystający z tego lichwiarskiego kredytu, zaprzestawali najpierw płacić wysokich, nie będących w żadnym stosunku do dochodów z gospodarstwa — procentów a następnie sum długu.

Z początku domorośli lichwiarze próbowali procesów i egzekucji, ale gdy zostały ujawnione ich praktyki i spotkały ich zasłużone kary, przycichli i zaczęli szukać innych dróg. Niektórzy zjawili się do gminnych kas z propozycją przejęcia tych należności przez kasy na warunkach normalnie oprocentowanego wkładu. Przejęte w ten sposób należności zabezpieczane są na rzecz kasy nowymi weksłami dłużników i nowymi poręczycielami.

Jest to wielka chwila zwycięstwa kas nad lichwą wiejską i należyte wykorzystanie tego zjawiska może wymierzyć jej śmiertelny cios.

Przez krótki czas były wątpliwości, czy należy przyjmować takie wkłady i czy kasy nie ryzykują za wiele, przyjmując związane z nimi zadłużenia. Wkrótce stało się jednak jasne, że jeżeli kasa bada z należytą ostrożnością każdą propozycję i może ustalić, że w sumie długu niema nadmiernego oprocentowania, zna albo zbada stan majątkowy dłużnika i jego poręczycieli, weźmie prawidłowe zabezpieczenie wekslowe, — może takie operacje przeprowadzać.

Dłużnik winien tu być zapewniony, że zyskuje na niższym oprocentowaniu, które kasa normalnie pobiera i na nowych terminach płatności.

Jakie terminy należy w tych wypadkach stosować? Terminy te muszą zachęcać dłużnika do zmiany wierzyciela i wynosić od 12 do 24 miesięcy. Ponadto dla ułatwienia spłat pożyczki, należy stosować system spłat ratalnych co kwartał, począwszy np. od 7 miesiąca trwania pożyczki, celem pełniejszego jej zużytkowania, z pobraniem tytułu weksli, ile przewidziano rat.

Odpowiednio do powyższego wkładcy tego typu powinni składać swoje wkłady na terminy 2 — 3 letnie z wymówieniem przynajmniej półrocznym. Oprocentowanie jak dla wkładów dłużejterminowych — możliwie wyższe, tak aby różnica pomiędzy oprocentowaniem pobieranym przez kasę a przez nią płaconem wynosiła najwyżej 2 do 3% na dobro kasy.

Ponadto taki wkładca winien stać się obowiązkiem jednym z poręczycieli na złożonych do kasy wekslach jego dłużników. Wzmocni to podstawy zabezpieczenia dla kasy tego rodzaju operacji, a równocześnie ułatwi sprowadzenie do kasy takiego dłużnika przez ułatwienie mu poszukiwania poręczycieli.

Zapisu tych operacji w księgach rachunkowych kasy dokonać należy, jako normalne przyjęcie wkładu a następnie jako udzielenie pożyczki.

Przy zachowaniu powyższych warunków, sumy tych operacji nie trzeba ograniczać, może to być bardzo poważna akcja, skierowująca wszystkie tego rodzaju operacje pożyczkowe dokonane na terenie gminy do gminnych kas pożyczkowo - oszczędnościowych.

Z kolei rozpatrzmy drugą kłęskę: niewypłacalność podatkową obywateli gminy.

Sytuacja budżetowa gmin wiejskich ulega stale pogorszeniu, wskutek coraz gorszej wypłacalności podatników, ponadto wskutek oczekiwania tychże podatników umorzenia im zaległych podatków, w związku z ostatnimi zarządzeniami Rządu w zakresie ulg podatkowych. Gminy, posiadając coraz większe zaległości podatkowe i coraz trudniejsze warunki ich ściągania, zdecydowały w paru wypadkach (np. gmina Tarków w Paprotni powiatu Siedleckiego), przekazywać takie należności gminnym kasom pożyczkowo - oszczędnościowym, rozumie się, za zgodą podatników wystawiających w tym celu weksle, z zastrzeżeniem ze strony gminy, że wyegzekwowane sumy przeznaczone są jako dotacje gminy wyłącznie na powiększenie kapitałów zakładowych tych kas.

Akcja ta może być przeprowadzona tylko na zasadzie stosownej uchwały Rady Gminnej, zezwalającej na przekazanie gminnej kasie na powiększenie kapitału zakładowego, bądź całej sumy zaległych po-

*) Podając do wiadomości artykuł niniejszy, Redakcja uważa, iż wywoła on w tej sprawie wymianę myśli.

datków, bądź jej części i za określony czas, o ile pozostałe dochody pokryją zasadnicze wydatki budżetowe gminy.

Powstaje pytanie, czy — zgodnie z ustawą o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych — władze gminne mają prawo przekazywać omawiane sumy na rzecz gminnej kasy pożyczkowo - oszczędnościowej?

Już przy zakładaniu gminnych kas gminy miały trudności ze znalezieniem pokrycia uchwalonego dla nich kapitału zakładowego, nie znajdując pokrycia w normalnych źródłach dochodowych. Stosowano więc różne sposoby pokrycia tego wydatku, zarówno z budżetu, jako też i z sum pozabudżetowych, względnie z pozostałości budżetowych.

Nieściągnięte w roku budżetowym sumy powodują niedobory budżetowe, które jednak przez kompresję budżetowe wydatków zmniejszają się lub są usuwane i umożliwiają użycie przynajmniej części zaległości podatkowych na omawiany cel i dlatego taki sposób zwiększania kapitałów zakładowych gminnych kas nie może być uznany za niezgodny z ustawą o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych.

Jak jest przeprowadzana powyższa akcja gminy przekazywania zaległych podatków pod względem technicznym? Z chwilą, gdy gmina posiada zaległe podatki spadłe z wykonanego budżetu, poleca kancelarji gminnej dokładne obliczenie sum przypadających na poszczególnych podatników wraz z odsetkami karne do dnia ich obliczenia. W sposób przepisany wchodzi z podatnikiem w kontakt i o ile ten nadal nie może uiścić należności, proponuje mu wystawienie weksli wraz z poręką dwóch osób na sumę poprzednio obliczoną na zlecenie urzędu gminnego. Podatni-

kowi należy wyjaśnić, że weksle będą złożone gminnej kasie pożyczkowo - oszczędnościowej, która wchodzi w posiadanie tej wierzytelności i z tą chwilą płatnik, jako dłużnik gminnej kasy pożyczkowo - oszczędnościowej będzie opłacał tylko normalne oprocentowanie bez kar i innych kosztów, jak od pożyczek t. j. 12 w stosunku rocznym, oraz uzyskuje nowy termin, więc np. 18 — 24 miesięczny, przyczem spłacać może sumę zadłużenia w ratach kwartalnych, poczynając np. od 10 miesiąca trwania tego zadłużenia w gminnej kasie.

Zapis w ks. ks. Dz. Główna i pożyczek tych operacyj nie może być skuteczniejszy od razu na r-ki „kapitał zakładowy“ i „Długi“, ze względu na możliwość częściowego umorzenia tych sum, lecz na specjalnie utworzony r-k „Przejęte należności gminy“ po stronie „Winien“ i na r-ku „Inne“ po stronie „Ma“. Następnie przy spłacie takiego zadłużenia na r-ku „Kasa“ po stronie „Winien“ i na r-ku „Przejęte należności gminy“ po stronie „Ma“, wreszcie przeniesione ze strony „Winien“ r-ku „Inne“ na r-k kapitału zakładowego po stronie „Ma“. W ks. pożyczek należy zaznaczać na kontach „Przejęte należności gminy“. Dopis odsetek jak zwykle.

Co zyskuje w tych warunkach płatnik podatków?

Niewątpliwie zyskuje tu przede wszystkim interes społeczny, ponieważ sumy podatkowe, przeważnie idące na konsumcyjne wydatki budżetowe, są zachowane na cele społeczno-gospodarcze, wzmagając siły gospodarcze gminy.

Podatnik zaś, oprócz ulg doraźnych, zwiększa sobie szanse pomocy kredytowej w przyszłości wskutek wzrostu kapitałów własnych gminnych kas pożyczkowo - oszczędnościowych.

J. Długokęcki.

Konjunktura gospodarcza w Polsce w drugim kwartale 1932 r. *)

Często można się ostatnio spotkać ze zdaniem, że obecny kryzys ekonomiczny osiągnął maximum swego napięcia i że należy wobec tego oczekiwać objawów, zwiastujących powrót pomyślnej konjunktury. Twierdzenia tego nie można dziś jeszcze w całej rozciągłości uważać za słuszne. Biuletyny instytutów, mających za zadanie badanie konjunktury, bynajmniej nie wykazują całkowitego wyczerpania, czy likwidacji, jak przyjęto określać w terminologii ekonomicznej, nadmiaru zapasów wszelkiego rodzaju dóbr tak konsumcyjnych, jak i produkcyjnych. Zapasy tych dóbr przewyższające znacznie ponad potrzeby zdolności spożywcze życia gospodarczego zostały wytworzone w okresie dobrej konjunktury i w po-

ważnej mierze stały się punktem wyjścia dzisiejszego kryzysu. Dopóki zapasy te nie ulegną całkowitemu wyczerpaniu, trudno jest spodziewać się całkowitej poprawy sytuacji.

Możemy natomiast mówić dzisiaj tylko o pewnym odprężeniu, o osłabieniu dynamiki kryzysu, t. zn. o zwolnieniu tempa w pojawianiu się coraz to nowych trudności i we wzroście już istniejących.

Cechą charakterystyczną dzisiejszej sytuacji ekonomicznej jest względna stabilizacja istniejących warunków. Obok niewielkich nadziei, aby te niepomyślne warunki uległy w najbliższym czasie znaczniejszej poprawie, istnieje z drugiej strony niejaka pewność, że nie ulegną one dalszemu gwałtownemu pogorszeniu.

W pewnej mierze wyjątek w kształtowaniu się warunków ekonomicznych w omawianym okresie czasu stanowiły ceny towarów, które „przez cały drugi kwartał niżkowały. Dopiero w lipcu ujawniła się tendencja zwyżkowa — narazie trudno ocenić, czy trwa-

1) Informacje o konjunkturze gospodarczej w Polsce zostały zaczerpnięte z czasopisma „Konjunktura Gospodarcza“, zes. 2 z r. b., wydawanego przez Instytut Badania Konjunktur Gospodarczych i Cen. Dane co do stanu konjunktury gospodarczej w pierwszym kwartale b. r. podaliśmy czytelnikom w Nr. 24 „Samorządu“.

ła. Tendencja ta wiąże się z jednej strony z nadziejami przywiązaniem do wyników konferencji lozańskiej, jako do punktu przełomowego w międzynarodowych stosunkach kredytowych, z drugiej zaś — z upłynnieniem (wyrażającym się w pojawieniu się większej ilości wolnych środków płatniczych w życiu gospodarczym — przypisek mój) rynków pieniężnych wogóle, w szczególności zaś w Ameryce, gdzie po reformie przepisów o pokryciu banki Rezerwy Federalnej starają się dostarczyć środków życiu gospodarczemu przez dokonywane w wielkich rozmiarach zakupy obligacji państwowych. Rozwiązanie zagadnienia cen należy do pierwszorzędnych zadań kierowników życia gospodarczego, bowiem „definitywne zatrzymanie się spadku cen byłoby — dla całości gospodarstwa światowego, jak również i dla Polski — momentem wielkiej wagi dla stabilizacji stosunków“.

Cena jednakże jest tego rodzaju czynnikiem życia gospodarczego, który bardzo trudno poddaje się działaniu środków reglamentacyjnych. Jej wysokość zależy przede wszystkim od układu poszczególnych czynników i składników ekonomicznych, głównie od wielkości podaży i popytu — a więc wielkości produkcji z jednej strony, a spożycia z drugiej.

„Produkcja przemysłowa w Polsce, po ostatnim silnym wstrząsie na jesieni i zimą 1931/32 r., ustaliła się już w nowym układzie i od kilku miesięcy nie wykazuje większych zmian ani w ogólnych rozmiarach, ani w ustosunkowaniu się wzajemnym poszczególnych gałęzi. Na czas sezonu budowlanego ożywił się ruch w gałęziach związanych z budownictwem. Poza to zwiększano produkcję w niektórych dziedzinach, w których poprzednio zapasy uległy wyczerpaniu (włókiennictwo), jakkolwiek z drugiej strony istnieją gałęzie produkcji, w których redukcja zapasów dopiero się rozpoczyna (przemysł węglowy). Naogół jednak większych zapasów wyrobów przemysłowych niema i możliwości produkcyjne nie są z tej strony zagrożone“.

Nie rozwinęła się należycie w omawianym okresie akcja inwestycyjna, w której każdego roku tak

wiele pokłada się nadziei, uważając ją — słusznie zresztą — za czynnik wprowadzający ożywienie w życiu ogólnie - gospodarczym. Poza wspomnianem już niewielkim, sezonowym ożywieniem w budownictwie, niemal cała akcja inwestycyjna ograniczała się do niezbędnych renowacji już istniejących urządzeń w przemyśle. Nie można się również spodziewać, aby w najbliższej przyszłości akcja ta mogła się nawet w nieznacznym stopniu rozwinąć. Także „inwestycje państwowe i samorządowe są ograniczone do minimalnych rozmiarów, wobec sytuacji skarbu państwa, pozostającego pod presją malejących ciągle wpływów, co — przy przewadze podatków pośrednich w Polsce — wiąże się przede wszystkim ze spadkiem spożycia“.

„Wskaźniki spożycia wykazywały w drugim kwartale znaczny spadek konsumpcji, zwłaszcza ludności miejskiej, której dochody kurczyły się nadal, jako skutek dalszego obniżania się płac oraz obrotów w handlu. Natomiast przejściowy wzrost cen rolnych (zboż, głównie zaś artykułów hodowlanych w maju i początkach czerwca) zwiększył w niektórych dziedzinach zakupy rolników, co skompensowało w pewnej mierze ubytek spożycia miejskiego. Jednakże wobec niepomysłnych horoskopów co do poziomu cen artykułów rolniczych w przyszłym roku gospodarczym, należy się liczyć z dalszym kurczeniem się siły nabywczej wsi“.

Poza trudnościami w dziedzinie produkcji i spożycia, na kształtowanie się cen wpływały ujemnie również stosunki kredytowe, które dotychczas nie wykazują poprawy. „Środki, które dysponują banki, ulegają stale zwięźnieniu wobec odpływu wkładów wynoszącego w ostatnim kwartale przeszło 140 mil. zł. Odpływ ten zmusza banki do odpowiedniego ograniczenia działalności kredytowej. Środki zaś, które traci rynek pieniężny, odpływają zagranicę, bądź są zużywane na cele konsumpcyjne, bądź wreszcie są tezauryzowane“.

Kazimierz Romaniuk.

Sprawy bieżące

DEKONCENTRACJA W ZAKRESIE NADZORU NAD IZBAMI ROLNICZEMI.

W ostatnio wydanym rozporządzeniu Prezydenta Rzplitej o unormowaniu właściwości władz i trybu postępowania w zakresie administracji rolnictwa i reform rolnych (Dz. U. R. P. Nr. 67), m. i., wprowadzono szereg zmian w dotychczasowym rozporządzeniu Prez. R. P. o izbach rolniczych (Dz. U. R. P. Nr. 39 poz. 385) w kierunku dekoncentracji nadzoru nad izbami rolniczemi.

Statuty izb, które były dotychczas nadawane przez Radę Ministrów — obecnie nadawać będzie Minister Rolnictwa i Reform Rolnych. W związku z tem rozporządzenie ustala również, iż wszelkie zmiany statutu będą wprowadzane przez Ministra

Rolnictwa i Reform Rolnych na wniosek rady izby.

Zgodnie z art. 6 rozporządzenia o izbach rolniczych z 1928 r. — specjalnie wyznaczonemu komisarzowi, powołanemu do przeprowadzania prac, związanych z ukonstytuowaniem rady nowopowstałej izby rolniczej, służyło prawo zaciągania zobowiązań, niezbędnych do przeprowadzenia jego zadania — jednakże za uprzednią zgodą Ministra Rolnictwa. Obecnie zgodę tę wyrażać będzie właściwy wojewoda. Również dotychczasowe uprawnienia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych w zakresie zatwierdzania wysokości djet członkom władz izby oraz zwrotu kosztów podróży.

Jedną z ważniejszych w tym zakresie zmian jest przelanie dotychczasowego uprawnienia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych na wojewodów w za-

kresie ostatecznego decydowania o ważności odbytych wyborów radców izby, wybieranych w okręgach wyborczych i w społecznych organizacjach rolniczych (art. 28 i 33 rozporządzenia o izbach rolniczych). Również wyznaczenie terminu zwołania przez komisarza pierwszego zebrania rady nowopowstałej izby rolniczej przekazano wojewodom.

Rozwiązywanie rady izby rolniczej należało do kompetencji Rady Ministrów. Obecnie decydować o tem będzie Minister Rolnictwa i Reform Rolnych.

Wreszcie wspomniane na wstępie rozporządzenie upoważnia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych do przekazania wojewodom swoich uprawnień w zakresie nadzoru nad izbami rolniczymi w zakresie przewidzianym w art. 13 ust. 4, art. 36 ust. 4 w odniesieniu do uchwał wymienionych w pkt. c) tegoż artykułu, w art. 47 ust. 1 i w art. 49 ust. 2 rozporządzenia o izbach rolniczych. Uprawnienia te dotyczą wyrażania zgody przez władzę nadzorczą na przejmowanie przez izby rolnicze majątku, zakładów i urządzeń od społecznych organizacyj rolniczych; zatwierdzania uchwał rady izby w sprawie zaciągania pożyczek przez izbę, nabywania, zbywania i obciążenia nieruchomości oraz przyjmowania darowizn i zapisów; wyrażania zgody na uskutecznianie przez zarząd izby pilnych a niezbędnych wydatków bez uprzedniej uchwały rady izby, jednakże wymagających późniejszej aprobaty rady izby rolniczej.

UTWORZENIE URZĘDÓW ROZJEMCZYCH DO SPRAW KREDYTOWYCH MAŁEJ WŁASNOŚCI ROLNEJ.

Rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z d. 23 sierpnia 1932 r. (D. U. R. P. Nr. 72, poz. 653) zostały powołane do życia Urzędy Rozjemcze do spraw kredytowych małej własności rolnej.

Powyższe Urzędy Rozjemcze powołane są do określania, stosownie do zdolności płatniczych i możliwości gospodarczych dłużnika, terminów i warunków spłaty długu pieniężnego osoby, której głównym zawodem jest gospodarka rolna na obszarze nieprzenoszącym 50 ha oraz do określania w stosunku do tychże osób granic korzyści majątkowych, które od takiego długu mogą być pobierane pod postacią procentu lub innych świadczeń majątkowych.

Urzędy Rozjemcze powstają przy powiatowych związkach komunalnych w miejscowościach, w których mają siedzibę Wydziały Powiatowe i działalnością swą obejmują cały okręg powiatowego związku komunalnego.

Właściwość Urzędu Rozjemczego zależna jest od miejsca położenia obszaru rolnego lub większej jego części.

Przewodniczącego urzędu rozjemczego, jego zastępcę oraz członków mianuje i odwołuje prezes sądu okręgowego, którego właściwość terytorjalna obejmuje obszar danego powiatu z pośród kandydatów, mających o ile możliwości wykształcenie prawnicze, przedstawionych przez wydział powiatowy. Wydział powiatowy obowiązany jest przed postawieniem wniosku wysłuchać opinii instytucji i organizacyj rolniczych, a mianowicie izby rolniczej, organizacyj rolniczych albo innych organizacyj, których listę dla każdego sądu prezesa sądów apelacyjnych

ustalać i uzupełniać będą w porozumieniu z właściwymi wojewodami po zasięgnięciu zdania wojewódzkich komitetów dla spraw finansowo rolnych (Rozp. Min. Spraw. z 24.8.1932 r. — Dz. U. R. P. Nr. 72 poz. 660).

Połowa członków urzędu rozjemczego musi być powołana z pośród osób, mieszkających w okręgu powiatowego związku komunalnego, których głównym zawodem jest gospodarka rolna, druga połowa — z pośród innych osób, zamieszkających w tymże okręgu, a zwłaszcza z kół przemysłowo - handlowych i wolnych zawodów.

Przyjęcie obowiązków członka urzędu rozjemczego jest obowiązkowe. Obowiązku tego mogą nie przyjąć jedynie: kobiety, duchowni, wojskowi, urzędnicy publiczni, osoby chorowite lub starsze ponad lat 60, drobni przemysłowcy oraz osoby, żyjące z pracy dziennej lub tygodniowej. O istnieniu powodów do nieprzyjęcia powyższego obowiązku decyduje ostatecznie prezes sądu okręgowego.

Inne osoby, uchylające się od przyjęcia obowiązków członka urzędu, podlegają karze grzywny do wysokości 100 złotych, orzeczenie o karze wydaje sąd grodzki, który wyrokuje ostatecznie.

Członkowie urzędu rozjemczego, którzy bez należytego usprawiedliwienia nie przybywają albo spóźniają się na posiedzenia urzędu, bądź w inny sposób uchylają się od pełnienia swoich obowiązków, podlegają karze grzywny do 30 złotych. O karze tej orzeka również ostatecznie sąd grodzki.

Rozporządzenie nie wskazuje, który z sądów grodzkich, w razie istnienia kilku na terenie powiatu, właściwy jest do wydania orzeczenia o karze.

Członek urzędu, dopuszczający się rażącego naruszenia obowiązków będzie usuwany z urzędu przez prezesa sądu okręgowego.

Obowiązki swe pełnią członkowie urzędu honorowo. Mają oni jedynie prawo do zwrotu poniesionych w związku z urzędowaniem wydatków. Do otrzymania wynagrodzenia mają jedynie prawo ci z pośród członków, którzy utrzymują się z pracy dziennej lub tygodniowej. Wysokość należnego wynagrodzenia dla tych osób ustala powiatowy związek komunalny.

Członkowie urzędu rozjemczego przed objęciem swych obowiązków składają przyrzeczenie, że będą gorliwie i bezstronnie pełnili swój urząd i dochowają tajemnicy urzędowej.

Postępowanie przed Urzędem Rozjemczym rozpoczyna się przez złożenie przez jedną ze stron zainteresowanych — dłużnika lub wierzyciela — wniosku, w którym należy szczegółowo przedstawić stosunki majątkowe dłużnika i odpowiednio je udowodnić.

Jeśli obydwie strony łącznie składają wniosek, winien on zawierać oświadczenie, że strony poddają się orzecznictwu urzędu rozjemczego.

Wniesiony wniosek urząd ma prawo zabezpieczyć, o ile złożone dowody dostatecznie uzasadniają okoliczności, przytoczone we wniosku, wydając decyzję uprawniającą do żądania wstrzymania przeprowadzenia wyznaczonej już przymusowej sprzedaży majątku dłużnika, bądź też uprawniającą do wniesienia ostrzeżenia do wykazu hipotecznego, że wniosek, żądający określenia nowych terminów, wa-

runków spłaty i granic korzyści majątkowych wpłynął do urzędu rozjemczego.

Po wniesieniu wniosku Urząd wzywa strony na rozprawę, która winna o ile możliwości odbyć się w ciągu 8 dni od daty złożenia wniosku.

Wezwane strony obowiązane są stawić się osobiście lub za pośrednictwem pełnomocników. Również obowiązane stawić się osobiście inne osoby, których urząd wzywa na rozprawę dla udzielenia wyjaśnień. Niestawiennictwo względnie odmowa złożenia wyjaśnień lub dowodów pociąga za sobą karę grzywny, którą orzeka urząd. Od orzeczenia urzędu służy ukaranemu w terminie 14 dni od dnia doręczenia zawiadomienia prawo wniesienia zażalenia do sądu grodzkiego, który rozstrzyga ostatecznie.

W toku postępowania urząd może przedsięwziąć wszelkie dochodzenia, które uzna za potrzebne, w szczególności może wzywać i przesłuchiwać bez przysięgi lub pod przysięgą świadków i biegłych, jak również zarządzić osobiste stawienie się stron i przesłuchać je pod przysięgą.

Może również zasięgać opinii o stanie gospodarczym dłużnika i wierzyciela za pośrednictwem tych organizacji, które są uprawnione do opinjowania kandydatów na członków urzędu rozjemczego.

Dłużnik obowiązany jest osobie, wyznaczonej przez instytucję okazać księgi, rachunki, korespondencję i wszystko, co może zilustrować jego stan gospodarczy.

Urząd rozstrzyga na rozprawie większością głosów w kompletach, złożonych z 3 członków. W skład kompletu wchodzi: przewodniczący lub zastępca urzędu, jeden ławnik (członek) z grona osób, których głównym zawodem jest gospodarka rolna, drugi ławnik (członek) z grona pozostałych osób.

Narady kompletu są tajne. Protokoły, orzeczenia i postanowienia kompletu winny być wyłączone na piśmie i opatrzone podpisami osób, biorących udział w komplecie.

Rozprawy są zasadniczo ustne i jawne. Tajność obrad można wprowadzić na zgodny wniosek stron, a na wniosek jednej wówczas, gdy mają być rozpatrywane zdarzenia z życia rodzinnego bądź tajemnicze zawodowe wnioskodawcy.

Urząd rozjemczy może z urzędu zbierać dowody potrzebne do rozpoznania sprawy. Nie jest związany przy wydawaniu orzeczenia żadnymi zasadami ustawowemi, dowodowemi, lecz orzeka na swobodnej ocenie wszelkich okoliczności. W szczególności może, jeśli nawet między innymi opisano dokument, wziąć pod uwagę ustne przyrzeczenia, dane przed, przy, lub po sporządzeniu dokumentu, chociażby przeczyły tym oświadczeniom, które są zawarte w dokumencie.

Orzeczenie urzędu może określać terminy spłaty już płatnych należności, może te należności rozkładać na raty, jednak na okres nie dłuższy od trzech lat od daty orzeczenia. Może również ustalić korzyści majątkowe, jakie na przyszłość wierzyciel będzie pobierał. Wysokość tych korzyści nie może być niższa od 9% rocznie. Granicę tę może zmienić rozp. Min. Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

O ile pobrane już przez wierzyciela korzyści majątkowe przekraczały granice prawem dozwolone, urząd rozjemczy ma prawo ustalić wysokość kwoty nieprawnie pobranej i kwotę tę potrącić z należności wierzyciela. Jeżeli po potrąceniu okaże się, że cała należność została pokryta, urząd uzna wierzytelność za umorzoną.

Uprawnienie to jednak uzależnione jest warunkiem, by wierzytelność nie była już zasądzona prawomocnym wyrokiem.

Orzeczenie może zapaść po wysłuchaniu stron, winno być sporządzone na piśmie i zawierać krótkie uzasadnienie. Orzeczenie winno być stronom doręczone na piśmie.

Orzeczenie zapadłe na zgodny wniosek stron obydwu, które oświadczyły, że poddają się orzeczeniu urzędu, jest ostateczne i ulega zaskarżeniu do sądu grodzkiego tylko z powodów formalnych, szczególnie w Ks. Pr. K. wskazanych.

Orzeczenie zapadłe w sprawach, powstałych na wniosek jednej strony mogą być zaskarżone do sądu grodzkiego z przyczyn zarówno formalnych jak i merytorycznych.

Koszty połączone z utworzeniem i utrzymaniem urzędu rozjemczego ponosi powiatowy związek komunalny.

Na pokrycie ich związek komunalny uchwała statut poboru opłat od osób spór wiodących, który ulega zatwierdzeniu przez władze nadzorcze.

Opłaty będą pobierane od wniosku o rozpoznanie sprawy oraz od wydanych przez urząd rozjemczy dokumentów. Wysokość tych opłat nie może przekraczać wysokości odpowiednich opłat sądowych.

Rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 września 1932 r. i ma zastosowanie do wszystkich należności wierzycieli wyżej wskazanych, za wyjątkiem tych należności, których wierzycielem jest: Skarb Państwa, związek komunalny lub związek samorządu gospodarczego, przedsiębiorstwo lub instytucja państwowa lub komunalna, instytucja lub zakład ubezpieczeń, instytucja kredytu długoterminowego, bank, komunalna kasa oszczędności, lub Galicyjska Kasa Oszczędności, gminna kasa pożyczkowo - oszczędnościowa, lub spółdzielnia kredytowa, należąca do uznanego związku rewizyjnego.

SPRAWOZDANIE WOJEWODY WARSZAWSKIEGO ZA ROK 1930/31.

Wyszło z druku sprawozdanie Wojewody Warszawskiego o ogólnym stanie województwa Warszawskiego, działalności administracji państwowej na obszarze województwa w ciągu roku 1930/31 i ważniejszych zamierzeniach na przyszłość, przedstawione w myśl art. 45 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z d. 19.I.1928 r. na IV posiedzeniu Rady Wojewódzkiej w d. 17.XII.1931 r.

Sprawozdanie to w porównaniu do roku ubiegłego zosta-

ło poważnie rozszerzone i uzupełnione nowymi działami, „wychodząc z założenia, jak mówi w przedmowie Wojewoda S. Twardo, że im cięższe są warunki administracyjno - gospodarcze, tem pilniej należy śledzić wyniki okresów ubiegłych i stosować zdobyte doświadczenia tak, aby kurczeniu się budżetów odpowiadała właściwa forma organizacji pracy — starano się w tem sprawozdaniu tak ułożyć materiał, aby umożliwić porównanie i wyciągnięcie wniosków“.

Sprawozdanie obejmuje:

1) Administrację spraw wewnętrznych, a więc sprawy organizacyjne, wyszkolenia, wpływ akcji oszczędnościowej na

sprawność urzędowania, kontakt władz administracji ogólnej z ludnością, politykę karno - administracyjną, sprawy karno-administracyjne, sprawy stanu cywilnego, obywatelstwa, sprawy wyznań religijnych, drugi powszechny spis ludności, sprawy wodno - prawne, sprawy sztuki i kultury, sprawy bezpieczeństwa publicznego, ruch społeczny i prasowy, sprawy administracji wojskowej, wychowanie fizyczne i przysposobienie wojskowe, sprawy aprowizacyjne.

2) Działalność administracji wojewódzkiej bezpośrednio zespolonej, a więc przemysł, produkcja przemysłowa, Izba przemysłowo - handlowa w Warszawie, rzemiosło, Izba rolnicza, rolnictwo, działalność Warszawskiej Izby Rolniczej, weterynarja, roboty publiczne, drogi i mosty, meljoracje, elektryfikacja, inspekcja budowlana, gmachy państwowe, miernictwo, grobnictwo, ruch samochodowy, praca i opieka społeczna, Warszawski Wojewódzki Związek Międzykomunalny Opieki Społecznej, urzędy pośrednictwa pracy, komisja opieki społecznej i opiekunowie społeczni, agendy inwalidzkie, zdrowie publiczne, choroby zakaźne, choroby społeczne, ośrodki zdrowia, asenizacja. Związek międzykomunalny budowy i utrzymania zakładów psychiatrycznych.

3) Samorząd i regionalizm. Organy samorządowe, statuty etatów. sprawy emerytalne, kosza leczenia, zmiany granic administracyjnych, nadzór nad gospodarką finansową związków komunalnych, komunalne kasy oszczędności, gminne kasy pożyczkowo - oszczędnościowe, inspekcja związków komunalnych, sprawozdanie z działalności Wydziału Wojewódzkiego, regionalizm.

4) Szkolnictwo. Publiczne szkolnictwo powszechne, szkolnictwo średnie ogólnie - kształcące, seminarja i kursy nauczycielskie, szkolnictwo zawodowe, dokształcające szkoły zawodowe, szkolnictwo handlowe, stan szkolnictwa pod względem higienicznym.

5) Reformy rolne. Scalenie gruntów, uzupełnienie gospodarstw, regulacja hipotek, znoszenie służebności, parcelacje, meljoracje, akcja budowlana, organizacja drobnych gospodarstw, pomoc kredytowa, wydatki, związane z działalnością Okr. Urz. Ziemskich.

6) Administracja lasów państwowych.

7) Koleje państwowe. Drogi wodne, poczta i telegraf.

8) Administracja skarbowa.

9) Ubezpieczenia społeczne i inspekcja pracy.

10) Probierstwo, legalizacja narzędzi mierniczych.

Z przeglądu treści widzimy, iż sprawozdanie przedstawia dość dokładny obraz działalności administracyjnej i społecznej Województwa Warszawskiego. Fragmenty tej działalności w dziedzinach związanych z pracami samorządów przedstawiamy w następujących numerach.

OSZCZĘDNOŚCIOWY PLAN PRACY I BUDŻETU NA R. 1932/33 POW. OSTROŁĘCKIEGO.

Samorząd powiatu Ostrołęckiego przyjął za podstawę działania i budżetu na rok 1932/3 następujące wytyczne:

Przed samorządem powiatowym w dobie przedłużającego się przesilenia gospodarczego występują w bardzo ostrej formie skutki przyjętych licznych zobowiązań z tytułu zaciągniętych pożyczek w okresie pomyślniejszej konjunktury, na uekstensywnienie działalności gospodarczej, pożyczek krótkoterminowych na bieżące roboty wykonawcze, oraz brak ciągłości planów gospodarczych spowodowany częstymi zmianami administratora powiatu.

Stan gospodarczy powiatu, wybitnie rolniczego, w przeważającej swej części o niskiej użytkowości gruntów, zwłaszcza w południowo zachodniej części, tak zwanej puszczy kurlowskiej, przy niskiej stosunkowo opłacalności płodów rolnych, wymaga dostosowania programu finansowego do ograniczonej siły płatniczej ludności. Dlatego też mimo rozszerzenia się terenu działalności Ostrołęckiego Powiatowego Związku Komunalnego, przez przyłączenie doń trzech gmin z b. powiatu Kolneńskiego wydatki budżetowe trzeba było doprowadzić do jaknajwiększej kompresji, ażeby tą drogą osiągnąć wreszcie jaką taką równowagę.

Budżet składa się z dwóch części: budżetu administracyjnego, oraz budżetu przedsiębiorstw i zakładów użyteczności. W poszczególnych działach przewiduje się następujące prace:

I. Administracja.

W dziale administracji, nakazem chwili jest daleko posunięta oszczędność. Polityka personalna i cały personel będzie nastawiony nie tylko w kierunku szybkiego i dokładnego załatwiania spraw i interesantów, lecz przede wszystkim w kierunku pracy twórczej, społeczno - kulturalnej i wychowawczej.

II. Majątek komunalny.

Będzie wykonany kapitalny remont budynku piętrowego, zajmowanego dotychczas na schronisko dla chłopców, w celu przystosowania go do stanu używalności i opłacalności jako budynku czynszowego. Pozatem zostanie wykupiony plac na którym się ten budynek mieści od Magistratu miasta Ostrołęki w drodze rozrachunków z tytułu zadłużenia gminy miejskiej wobec samorządu powiatowego.

III. Przedsiębiorstwa komunalne.

W oddzielnym budżecie przewiduje się prowadzenie przez okres 3-ch miesięcy przedsiębiorstwa lnianego p. n. „Sejmikowa Przetwórnia w Łazku“. Przedsiębiorstwo to z powodu nieopłacalności zawiesza się na dalszy okres do czasu ewent. pomyślniejszej konjunktury wzgl. zostanie wydzierżawione.

IV. Spłata długów.

Jak już zaznaczono na wstępie, została zastosowana w wydatkach jaknajdalej idąca kompresja, dla osiągnięcia pewnej równowagi. Równowagę tę osiągnie się przez terminową spłatę rat zaciągniętych pożyczek długoterminowych, oraz spłatę zobowiązań krótkoterminowych. Dążeniem samorządu jest zaciągnięcie długoterminowej pożyczki na spłatę zobowiązań wekslowych i nieuregulowanych rachunków, których suma wynosi około 400.000 złotych.

V. Drogi.

Poza bieżącą konserwacją dróg wykonywaną przez stałą służbę linjową, zamierza się przeprowadzić kapitalny remont na drogach samorządowych, bitych, na przestrzeni 7-miu klm. Zapoczątkowany został w tym celu system odrabiania danin komunalnych przez ich płatników w drodze dostawy materiałów i robocizny niefachowej.

Gros robót zamierza się przenieść na drogi gminne siłami wypróbowanego w skutkach szarwarku.

VI i VII. Oświata, kultura i sztuka.

W tym dziale przewiduje się minimalny wydatek na potrzeby kancelaryjne Rady Szkolnej Powiatowej, oraz stosunkowo drobną kwotę na rozjazdy instruktora oświatowego. Pracę oświatową w terenie, w ogniskach oświatowych i w oddziałach przysposobienia wojskowego dać nauczycielstwo publicznych szkół powszechnych ofiarnie. Jednym z poważniejszych zadań samorządu w dziale oświaty jest dostarczenie wsi dobrej książki do czytania. To też w granicach stojących do dyspozycji środków i przy poparciu władz szkolnych, zaspokaja się częściowo te potrzeby w postaci rozprowadzania na teren bibliotek wędrownych.

VIII. Zdrowie publiczne.

Utrzymywany przez samorząd szpital powiatowy posiada oddzielny preliminarz w drugiej części niniejszego budżetu. W budżecie administracyjnym preliminarzuje się kwoty na utrzymanie lekarza rejonowego w Goworowie w ciągu 4-ch miesięcy i dozorca sanitarnego w ciągu 10-ciu miesięcy. Po ekspirowaniu umów służbowych, wzgl. wypowiedzeniu w międzyczasie służby, samorząd będzie musiał obywać się bez stałego personelu sanitarnego. Preliminarzuje się natomiast zasiłki dla ośrodka zdrowia i na P. W. i W. F., oraz na zorganizowanie przedszkola w Myszyńcu.

Pozatem preliminarzuje się w dziale wydatków nadzwyczajnych składkę członkowską dla Zakładu Psychiatrycznego w Choroszczy.

IX. Opieka społeczna.

Wydatki na opiekę społeczną zostały ograniczone do najkonieczniejszych świadczeń ustawowych. Utrzymywane przez Powiatowy Związek Komunalny schronisko dla chłopców w Ostrołęce zostało zlikwidowane z dniem 1 maja r. b. wobec zbyt małej frekwencji i wysokich kosztów utrzymania. Nieliczną ilość dzieci jaka pozostała przy likwidacji wzięty w opiekę siostry zakonne Marji Anny z Krakowa i prowadzą schronisko we własnym zakresie.

Udział samorządu w utrzymaniu tego schroniska ogranicza się do czasowego wypożyczenia inwentarza po zlikwidowanym schronisku własnym.

X. Rolnictwo.

Program pracy w dziale popierania rolnictwa jest powiązany z planami Okręgowego Towarzystwa Organizacji i Kółek Rolniczych, dokąd zostają przydzieleni sejmikowi instruktorzy rolni. Zasiłek samorządu dla O. T. O. i K. R. przewiduje się w postaci kosztów utrzymania 2-ch instruktorów, oraz na nagrody zespołowe, pokazy i konkursy.

Przy samorządzie powiatowym zostaje jedynie część służby weterynaryjnej na co wydatki kompensują się wpływami za urzędowe badanie zwierząt rzeźnych i mięsa.

Melioracje rolne będą prowadzone przy pomocy Spółki Przymusowej Wodnej i przy wykorzystaniu kapitału pracy w postaci szeroko stosowanego szarwarku.

XI. Popieranie przemysłu i handlu.

W tym dziale samorząd ma na uwadze poparcie w granicach możliwości szkołę rzemiosł w Ostrołęce, która jako jedyna placówka wychowująca młodzież przygotowana do realnego życia, dobrych rzemieślników, jest instytucją ze wszęch miar godną poparcia.

XII. Bezpieczeństwo publiczne.

Wydatki w tym dziale ograniczają się do kosztów utrzymania instruktora pożarnictwa w ciągu 4-ch miesięcy, natomiast po tym terminie stanowisko to nie będzie mogło być obsadzone z braku możliwości finansowych.

AKCJA POMOCY BEZROBOTNYM W POW.
ŚWIĘCIAŃSKIM.

D. 18.VII na posiedzeniu Wydziału Powiatowego w Święcianach przedstawione zostało sprawozdanie z działalności Komitetu do spraw bezrobocia.

Komitet za czas swego istnienia od d. 28 września 1931 r. do dnia 31 maja 1932 r. uzyskał z różnych źródeł w gotówce 12.300,27 zł., z ofiar w naturze 81.772 kg. ziemniaków, wartości 4.088 zł., 1.743 kg. zboża wartości 348,78 zł., różnych artykułów spożywczych na kwotę 2,95 zł., różnych przedmiotów codziennego użytku wartości na 30 zł. — razem z ofiar w naturze uzyskano 4.470,33 zł.

Z Komitetu Wojewódzkiego na dożywianie dzieci użytko 409,25 kg. cukru wartości 438,51 zł.

Za zaległe podatki państwowe uzyskano 600 mtr. drzewa wartości 4.800 zł., 3.030 kg. pszenicy wartości 998,99 zł. i 7.915 kg. kartofli wartości 609,45 zł. — razem na 6.408,44 zł.

Ogółem na rzecz Komitetu w gotówce, z ofiar w naturze i za podatki uzyskano 23.617,55 zł.

Z powyższych funduszy przekazano:
do dyspozycji Komitetu Wojewódzkiego w gotówce

1.837,34 zł.	
z ofiar w naturze na	3.851,50 „
za podatki na	6.408,44 „

Razem 12.097,28 zł.

Na pomoc dla bezrobotnych na miejscu użyto:	
w gotówce	9.990,22 zł.
na wydatki administracyjne	130,50 „
na przewóz artykułów w naturze z Wilna i do Wilna	342,21 „
wydano cukru na dożywianie dzieci w zakładach na	488,51 „
rozdano przez Komitety lokalne dla bezrobotnych artykułów w naturze na	1,70 „
	<hr/>
	11.520,27 zł.

Ogółem na terenie powiatu w okresie największego napięcia bezrobocia w m-cu marcu 1932 r. było 1176 bezrobotnych nie pobierających zasiłków z Funduszu Bezrobocia z tego:

robotników niewykwalifikowanych	892
rzemieślników i robotników sez.	284
Pomoc dla bezrobotnych ze względu na szczupłe fundusze była okazywana tylko w 3 ośrodkach miejskich:	
w Święcianach dla	127 rodzin,
w N.-Święcianach dla	107 „
w Podbrodziu dla	150 „

Prócz tego w Święcianach w 3 zakładach: Schronisku, bursie i przedszkolu dożywiano 96 dzieci. Pomoc bezrobotnym wyrażała się w Podbrodziu w prowadzeniu kuchni, zaś w Święcianach i Nowych-Święcianach zatrudniano po 2 do 4 dni w tygodniu najwięcej potrzebujących.

Cena dniówki wahała się od 2 do 1,50 zł. dla mężczyzny i od 75 do 90 gr. dla kobiet.

Bezrobotni byli zatrudnieni przy szykowaniu opału dla instytucyj samorządowych, na robotach drogowych, przy usuwaniu śniegu zimą, przy robotach gospodarczych w urzędach państwowych i zakładach samorządowych, naładunku drzewa dla bezrobotnych, wyładowywaniu wagonów dla wojska, porządkowaniu ulic w miastach i t. p.

Początkowo wydawano w Podbrodziu obiady bez odrobku, co wywołało niepotrzebne nieporozumienie wśród bezrobotnych, jednakowoż na interwencję Komitetu Powiatowego, Komitet tamtejszy tego zaniechał, wydając obiady tylko na odrobek, co wpłynęło na uporządkowanie stosunków wśród bezrobotnych.

Komitet Powiatowy i Komitety lokalne miały duże trudności z powodu szczupłych funduszy, szczególnie była trudność w okresie największego napięcia bezrobocia w m-cach — styczeń — kwiecień.

Pracę dawano prawie wyłącznie bezrobotnym rodzinnym. Zasadniczo w miarę możliwości stosowano akordy.

W celu zmniejszenia ilości zgłaszających się bezrobotnych do pracy i braku funduszy na zatrudnienie, stosowano bardzo niską płacę dzienną, na którą jednakowoż bezrobotni się godzili, z uwagi na bardzo ciężki stan nawet w okresie lepszych koniunktur do pracy, jak miesiąc maj, a to ze względu na brak zupełny źródeł zarobkowych poza Komitetem.

GMINNA KASA POŻYCZKOWO - OSZCZĘDNOŚCIOWA
W DŁUSKU.

Gminna kasa pożyczkowo - oszczędnościowa w Dłusku (pow. konińskiego, woj. łódzkiego) jest największą tego rodzaju kasą w Polsce. Wśród ośmiuset kilkudziesięciu gminnych kas pożyczkowo - oszczędnościowych, istniejących na terenie województw centralnych i wschodnich, przypada jej zaszczytne pierwsze miejsce. Nie od rzeczy będzie zapoznać się z dotychczasowym rozwojem i metodami pracy, dzięki którym kasa ta osiągnęła tak piękne rezultaty.

Gminna kasa pożyczkowo - oszczędnościowa została uruchomiona 31 stycznia 1928 r. W początkowej swej fazie rozwoju, podobnie jak zresztą inne gminne kasy pożycz.-oszczędn., opiera swoją działalność na kapitale wypożyczonym, a raczej jej powierzonym do rozprawienia wśród miejscowej rolniczej ludności przez Państwowy Bank Rolny. W latach następnych kasa zmierza do oparcia swojej działalności kredytowej o własne i wkładkowe kapitały. Dla zobrazowania osiągniętych w tym zakresie rezultatów podajemy ważniejsze dane cyfrowe z okresu ostatnich lat działalności kasy. Otóż kapitał zakładowy wynoszący w dniu 31.XII.1928 r. — 2.000 zł., na

dzień 31.XII.1930 r. przekracza 4 tys. zł., zaś w dniu 31.XII.1931 r. osiąga 6.000 zł. Kapitał zasobowy wynoszący w dniu 31.XII.1929 r. 39 zł. osiąga w dniu 31.XII.1931 r. 1.100 zł., zaś suma zgromadzonych wkładów oszczędnościowych kształtuje się jak następuje: w dniu 31.XII.1928 r. — 1.150 zł., 31.XII.1929 r. — 37.500 zł., 31.XII.1930 r. — 107.400 zł. i 31.XII.1931 r. — 141.900 zł. Kredyty, wyłącznie prawie z Państwowego Banku Rolnego wynosiły: 31.XII.1928 r. — 10.000 zł., 31.XII.1929 r. 37.000 zł., zaś w latach ostatnich ulegają niższe i wynoszą w dniu 31.XII.1930 r. — 17.600 zł., a w dniu 31.XII.1931 r. — 4.500 zł. W tym czasie suma pożyczek udzielonych przez kasę stale rośnie, a udział sum obcych (z Państwowego Banku Rolnego) do ogólnej kwoty pożyczek udzielonych przez kasę ulega szybkiemu zmniejszeniu, co jest objawem niezmiernie dodatnim, gdyż tego rodzaju instytucje powinny w zasadzie opierać swoją działalność kredytową o własne i wkładkowe kapitały. Ogólna suma pożyczek udzielonych przez kasę w poszczególnych latach wynosiła: w dniu 31.XII.1928 r. — 13.200 zł., 31.XII.1929 r. — 79.500 zł., 31.XII.1930 r. — 131.000 zł. i 31.XII.1931 r. — 152.000 zł. Czysty zysk przez kasę osiągnięty wyniósł: w dniu 31.XII.1928 r. — 133 zł., 31.XII.1929 r. — 1790 zł. i w dniu 31.XII.1931 r. — 2080 zł.

Powyższe cyfry odzwierciedlają nam jaknajdokładniej stosunkowo szybki i pomyślny rozwój gminnej kasy pożyczkowo - oszczędnościowej w Dłusku, pomimo trwającego już od kilku lat ostrego kryzysu gospodarczego na wsi, na który to okres przypada właściwy rozwój tej pożytecznej instytucji.

Gminna kasa pożyczkowo - oszczędnościowa w Dłusku postawiła sobie za cel ułatwienie gromadzenia oszczędności miejscowej ludności wiejskiej, a z drugiej strony uprzystępnienie tejże ludności taniego kredytu, w granicach możliwości. Granica maksymalna %% pobieranych przez omawianą kasę wynosiła ostatnio 11% w stosunku rocznym, która w porównaniu do pobieranych przez inne instytucje, działające na terenie wiejskim, nie mówiąc o korzyściach prywatnych, jest w zasadzie niewysoka.

Celem zdobycia sobie dużej ilości wkładców, a więc zwiększenia sumy wkładów oszczędnościowych, będących podstawą działalności każdej instytucji pożyczkowo - oszczęd-

nościowej, — zaś z drugiej strony celem usunięcia i skutecznego zwalczania szerzącej się na wsi lichwy pieniężnej. — Zarząd gminnej kasy pożyczkowo - oszczędnościowej w Dłusku prowadził i nadal prowadzi stałą propagandę idei oszczędności. W tym celu wydaje zarząd kasy co pewien czas specjalne odezwy do ludności, wykazując cyframi dotychczas osiągnięte rezultaty przez kasę, bezpieczeństwo lokaty wolnej gotówki w kasie, jej podstawowe cele egzystencji oraz korzyści, jakie ludność osiąga, popierając własną tak pożyteczną instytucję. Kasa używa nawet specjalne koperty firmowe, które jednocześnie służą jako środek propagandy. Zarząd kasy, zdając sobie sprawę z doniosłości i znaczenia przyciągania do kraju zaoszczędzonych sum rodaków, przebywających na emigracji — nawiązał kontakt z robotnikami polskimi we Francji i w Niemczech i za pośrednictwem specjalnych przekazów Pocztowej Kasy Oszczędności stara się ułatwić tym robotnikom składania oszczędności w kasie. W tym zakresie zarząd kasy w Dłusku osiągnął nawet dość dobre rezultaty.

Poza tem zarząd gminnej kasy pożyczkowo - oszczędnościowej w Dłusku stara się wykorzystywać każde zebranie wiejskie czy też parafjalne, omawiając na tych zebraniach cel i pożytek istnienia kasy, zwracając uwagę ludności na te liczne korzyści, jakie przynosi drobnym rolnikom własna i dobrze rozwijająca się gminna kasa pożyczkowo - oszczędnościowa. Zarząd kasy zdołał zgupować około tej instytucji osoby najbardziej poważne i społecznie wyrobione, którym za bezinteresowną pracę dla dobra i rozwoju tejże instytucji rok rocznie przyznaje pewne minimalne premje za gorliwość w tej pożytecznej dla ogółu pracy. Premje te są rozdzielane z kwoty przeznaczonej na cele społeczne (25% od czystego zysku).

Dzięki tej stałej, systematycznej pracy organów kasy od chwili jej powstania, i dużym zasługom rachmistrza p. Jana Malinowskiego — gminna kasa pożyczkowo - oszczędnościowa mogła osiągnąć tak piękne rezultaty i zająć naczelne miejsce wśród ogółu tego rodzaju kas. Obecnie Zarząd kasy spoczywa w rękach pp. Jakóba Dobrzykowskiego, Tomasza Kuczki i wspomnianego Jana Malinowskiego.

Wiadomości gospodarcze

KURSY WALUT.

(notowane na giełdzie warszawskiej w dn. 7. IX. 1932)

1 dol. St. Zjedn. — 8.93 zł. — 8.89 zł.
100 frank. szwajc. — 170.93 — 172.07 zł.
1 funt. szterl. — 31.19 — 30.89 zł.
100 frank franc. — 34.88 zł. — 35.06 zł.

PAPIERY PROCENTOWE.

(notowane na giełdzie warszawskiej w dniu 7. IX. 1932 r.)

4 proc. pożyczka inwestycyjna 96.40 zł. 3 proc. pożyczka państw. budowlana 40.00, zł. 4 proc. państwowa pożyczka premjowa dolarowa zł. 49.00, 8 proc. Listy Zastawne Banku Gospodarstwa Krajowego 94 zł. (w złotych w złocie = 161.68 zł. obieg.). 8 proc. obligacje Banku Gospodarstwa Krajowego 94 zł. w zł. w złocie = 161.68 złotych obieg.). 7 proc. Listy Zastawne Banku Gospodarstwa Krajowego 83.25 zł. 7 proc. obligacje Banku Gospodarstwa Krajowego 83.25 zł. 8 proc. Listy Zastawne Banku Rolnego 94.00 (w złotych w złocie = 161.68 złotych obiegowym). 7 proc. Listy Zastawne Banku Rolnego 83.25 zł. 4 1/2 proc. Listy Zastawne Ziemiańskie — 37.00 zł. 8% obligacje Polskiego Banku Komunalnego III i IV em. — 93 zł.

4 1/2 % Listy Zastawne m. Warszawy 45.75 zł. 8 proc. Listy Zastawne m. Warszawy 62.00. 8 proc. Listy Z. m. Piotrkowa 50.75 zł. 8% Listy Zastawne m. Łodzi 55.75 zł., 8 proc. Listy Z. m. Lublina 47.50. 8 proc. Listy Z. m. Częstochowy 50.25. 8% L. Z. m. Kielc 52.00
Akcje Banku Polskiego 100 50 — 99.50 zł.
Kurs urzędowy 1 grama czystego złota 5.9244 zł.

CENY ZBOŻA.

(Ceny za 100 kg franko stacja załadowania)
W dn. 7. IX 1932 r. Warszawa:

Zyto 18.00 — 16.75 zł.
Pszenica 29.00 — 28.50 zł.
Jęczmień 16.50 — 18.50 zł.
Owies 17.00 — 15.25 zł.

NABIAŁ.

(W dniu 8. VIII. 1932 r. Warszawa)

Mleko niezbiierane: Cena za 1 litr. mleka w hurcie 0.30 zł.
Masło: za 1 kg. w hurcie: wyborowe luksusowe 3.10 zł., mleczarskie deserowe II gat. 2.70 zł., mleczarskie solone 2.80 zł., osetkowe 2.50 zł.
Ceny masła w detalu rozumieją się o 15 % więcej cen hurtowych, Jaja świeże za sztukę 0.10 zł.

Poradnik samorządowy

1. Pytanie: Magistrat m. Zamościa zapytuje: od jakiego czasu należy stosować obniżkę poborów emerytalnych: od 1 czerwca, czy też od 1 lipca b. r., w związku z ostatnio ogłoszoną ustawą o obniżeniu poborów pracownikom państwowym.

Odpowiedź: Wszelkie zmiany ogólne w wysokości uposażenia pracowników, pozostających w czynnej służbie, powinny być stosowane automatycznie i w tych samych terminach do emerytów; przepis taki zawiera zarówno ustawa emerytalna dla urzędników państwowych, jak również wzorowy statut emerytalny dla pracowników samorządowych. Jeżeli statut emerytalny dla pracowników m. Zamościa nie zawiera odmiennego przepisu, należy zastosować powyższą zasadę.

2. Pytanie: Urząd gminy Stawiski zapytuje, czy w myśl okólnika M. S. Wew. z dnia 21 czerwca 1932 roku. L. SS. 83/20 ust. II należy zastosować z dniem 1 lipca r. b. zniżkę 10% pracownikom kontraktowym, pobierającym uposażenie ryczałtowo.

Odpowiedź: Wymieniony w pytaniu okólnik jest wyjaśnieniem postanowień noweli (Dz. U. R. P. z r. b. Nr. 43, poz. 419) do rozporządzenia Prez. R. P. z 30. XII.1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 118, poz. 1073), dotyczyć zatem może jedynie tych pracowników, którzy są objęci wymienionym rozporządzeniem Prezydenta R. P., to zaś rozporządzenie nie obejmuje pracowników kontraktowych, pobierających uposażenie w ryczałtowych sumach pieniężnych. Wynika z tego, iż zastosowanie do takich pracowników 10%-owej obniżki uposażeń nastąpić może po uprzednim wypowiedzeniu stosunku służbowego, dokonaniem zgodnie z przepisami rozp. Prez. R. P. z 30. XII.1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 323).

3. Pytanie: Urząd gminy Lelów zapytuje, czy jest obowiązany z polecenia starosty dawać siłę pisarską do pisania protokołów komisji prawno-wodnej, którą w myśl ustawy prowadzi delegowany urzędnik starostwa.

Odpowiedź: Skoro ustawa wodna nie przewiduje obowiązku gminy dostarczania siły pisarskiej do pisania protokołów komisji wodnej, przeto starosta nie może zmusić gminy do dostarczenia takiego pracownika; od zarządzenia starosty w tym względzie można się odwołać do wojewody.

4. Pytanie: Urząd gminy Motykały zapytuje, czy obowiązany jest ponosić koszty dodatku mieszkaniowego na rzecz kierownika szkoły, który ma zapewnić mieszkanie w lokalu szkolnym, zajmowanym na terenie gminy, a jest w drodze delegacji zatrudniony w Kuratorjum Okręgu Szkolnego w charakterze instruktora oświaty pozaszkolnej i tem samem nie jest czynny na terenie gminy, a jednocześnie żona danego kierownika, pracując jako druga siła, zajmuje w tym czasie stanowisko p. o. kierownika i korzysta z przydzielonego mieszkania.

Odpowiedź: Ponieważ głównym obowiązkiem gminy jest dostarczenie nauczycielowi bezpłatnego mieszkania, a obowiązek wypłaty dodatku na mieszkanie występuje tylko jako ekwiwalent tamtego obowiązku, gdy gmina nie może dostarczyć nauczycielowi mieszkania w naturze lub gdy nauczyciel nie przyjmie mieszkania, zaofiarowanego mu poza budynkiem szkolnym, przeto jasnym jest, że nie może być mowy o obowiązku wypłacania dodatku mieszkaniowego nauczycielowi, który wogóle mieszkania od gminy nie potrzebuje, gdyż pełni swe obowiązki poza obszarem gminy.

5. Pytanie: Urząd gminy Radków zapytuje, w jaki sposób zrealizować przepis § 13 rozp. II Min. Spr. Wewn. z dn. 18. III.1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 317), uzależniający wykonywanie prawa polowania od zapłacenia podatku od wykonywania tego prawa, w stosunku do właścicieli wzgl. dzierżawców terenów łowieckich, którzy uchylają się od płacenia tego podatku.

Odpowiedź: Należy wykaz właścicieli wzgl. dzierżawców terenów łowieckich, zalegających z podatkiem, przedstawić starostwu i z powołaniem się na wymieniony w pytaniu przepis prosić o wydanie im zakazu wykonywania prawa polowania aż do czasu uiszczenia podatku.

6. Pytanie: Urząd gminy Raclawice zapytuje, czy i jakie środki prawne przysługują gminie przeciw orzeczeniu inspektora szkolnego, który zajął gminne dodatki do podatków państwowych w Kasie Skarbowej na pokrycie dodatku na mieszkanie dla nauczycielki, która jest żoną kierownika szkoły i razem z nim mieszka w mieszkaniu, dostarczonym kierownikowi przez gminę i której wobec tego — zdaniem Urzędu gminy — nie należy się od gminy ani mieszkanie, ani dodatek na mieszkanie.

Odpowiedź: Stanowisko gminy, iż nauczycielce, zajmującej z mężem mieszkanie, dostarczone temuż mężowi przez gminę, nie należy się już od gminy mieszkanie, bo ona go zresztą już nie potrzebuje, a tem samem nie należy się od gminy dodatek na mieszkanie, jest zupełnie słuszne. Uzasadnienie takiego stanowiska jest szerzej rozwinięte w artykule, zamieszczonym na str. 428 i 429 N-ru 24 „Samorządu“ z r. 1931. Posiłkując się rozwiniętymi w tym artykule argumentami, można przeciw zarządzeniu inspektora wnieść odwołanie do rady szkolnej powiatowej (przyczem odpis odwołania można przedstawić wydziałowi powiatowemu z prośbą o interwencję i poparcie), ewent. potem do kuratorjum okręgu szkolnego, w ostateczności zaś — o ile odwołanie nie zostanie uwzględnione — można będzie wnieść skargę do Najw. Tryb. Adm.

7. Pytanie: Urząd gm. Łazisko zapytuje, czy gminy względnie magistraty, mają prawo pobierać opłaty placowego od producentów rolnych, za dostar-

czony materiały na sprzedaż w dni targowe, i za zabierany plac pod te produkty.

Odpowiedź: Art. 30 ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych zezwala na pobieranie opłat targowych od artykułów żywności tylko w razie sprzedaży tych artykułów w miejskich halach targowych. Nie wyklucza to oczywiście prawa pobierania opłat za postój furmanek na miejskich (gminnych) placach targowych na podstawie art. 27 wymienionej ustawy.

8. Pytanie: Urząd gminy Hołoby, pow. kowelskiego, zapytuje, w czyjej kompetencji leży zmiana nazwy wsi względnie kolonji — na terenie województwa wołyńskiego.

Odpowiedź: Uchwałę rady gminnej, należycie umotywowaną, należy w drodze służbowej (przez wydział powiatowy) skierować pod adresem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

9. Pytanie: Urząd gminy Lubola zapytuje, czy inwalidzi wojenni, posiadający własne gospodarstwa rolne i środki przewozowe, obowiązani są dostarczyć podwozy i pełnić szarwarki narówni z innymi właścicielami nieruchomości.

Odpowiedź: Dotyczące przepisy nie przewidują zwolnień dla inwalidów wojennych; w szczególności — jeśli chodzi o świadczenia drogowe w naturze (szarwark), to obowiązani są do nich mieszkańcy gmin, opłacający podatki bezpośrednio, w stosunku do opłacanych podatków bezpośrednich, jeżeli zatem inwalida opłaca w gminie podatki bezpośrednio, jest zobowiązany do tych świadczeń. Nie przeszkadza to oczywiście, że w statucie świadczeń naturalnych inwalidzi mogą być od świadczeń tych zwolnieni.

10. Pytanie: Jeden z pomocników sekr. gm. zapytuje, czy za doręczanie wezwań sądowych cywilnych, wynagrodzenie należy się temu, kto wykonywa tę czynność, czy też na rzecz gminy, jeżeli przedtem gmina nie otrzymywała żadnych zwrotów za doręczenie wezwań z powodu braku odpowiedniej kontroli doręczonych wezwań, inicjatywa zaś prowadzenia tej kontroli wyszła z własnej chęci pracownika, który tę czynność spełnia w godzinach pozaurzędowych.

Odpowiedź: Doręczanie wezwań sądowych należy do obowiązków gminy, gminie też przypada odszkodowanie za wykonywanie odnośnych czynności. Pracownikowi, który te czynności spełnia w godzinach pozaurzędowych, może gmina przyznać stosowną remunerację. W całości mogłaby gmina przyznać to odszkodowanie pracownikowi wtedy, jeżeliby go zaangażowała specjalnie w celu wykonywania doręczeń za wynagrodzeniem w postaci należnego gminie odszkodowania za te doręczenia.

11. Pytanie: Jedna z gmin województwa wołyńskiego zapytuje, czy ewent. kiedy i jakim aktem prawnym wydana została instrukcja dla dozorców aresztów gminnych.

Odpowiedź: Instrukcji takiej niema; może ją gmina wprowadzić u siebie na podstawie uchwały rady gminnej, przyczem pewne wskazówki w tym względzie znaleźć może w okólniku Min. Spr. Wewn. z dnia 2.VI.1921 r. Nr. 39 (BP. 17607), w przepisach i rozporządzeniach Komisji Rządowej Król. Pol., Spraw Wewn. i Pol. (Zb. przep. adm. wyd. 1863 r. Cz. VI. T. I), pozatem w rozp. Prez. R. P. o więziennictwie z r. 1928.

12. Pytanie: Urząd gminy Dalików zapytuje, jak wysoka stawka dodatku mieszkaniowego należy się nauczycielowi żonatemu, którego żona jest nauczycielką, jeżeli nauczyciel pracuje w jednym województwie, a żona jego, mając przy sobie dziecko, w drugim.

Odpowiedź: Kryterjum dla oceny, czy nauczycielowi w powyższym przypadku należy się dodatek mieszkaniowy w wymiarze dla samotnych, czy też dla utrzymujących rodzinę, będzie stwierdzenie, czy nauczyciel ten otrzymuje dodatek ekonomiczny na żonę i dziecko, czy też nie; jeżeli nie otrzymuje dodatku ekonomicznego, to i dodatek na mieszkanie należy się w wymiarze dla samotnych. Z art. 4 ustawy z dn. 9.X.1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924) wynika, iż nauczycielowi szkoły powszechnej dodatek ekonomiczny na żonę, która również jest nauczycielką w szkole powszechnej, nie należy się; jeżeli dodatek ekonomiczny na dziecko otrzymuje żona (przy której dziecko przebywa), to nauczycielowi należy się dodatek mieszkaniowy w wymiarze dla samotnych.

13. Pytanie: Mieszkaniec m. Bielska Podlaskiego zapytuje:

1) czy należy się opłata na rzecz Państw. Funduszu Drogowego za r. 1931 od pojazdu mechanicznego, na który dowód rejestracyjny opiewał po koniec r. 1930, a który już z końcem r. 1929 sprzedany został na szmelc,

2) w jaki sposób uwolnić się od płacenia należnej opłaty, skoro wszelkie odwołania w tej sprawie pozostają bez skutku.

Odpowiedź: 1) Wprawdzie § 6 rozp. Min. Rob. Publ. z 3.X.1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 716) mówi tylko, iż obowiązek płacenia opłat na rzecz P. F. Dr. ustaje z dniem złożenia u powiatowej władzy adm. og. dowodu rejestracyjnego lub z chwilą odebrania takiego dowodu, to jednakże jest jasnym, że ustaje ten obowiązek również z chwilą wygaśnięcia ważności dowodu rejestracyjnego wskutek upływu terminu, na jaki dowód był wydany i nieodnowienia go po tym terminie.

2) Jeżeli odwołania składane były w terminie ustawowym (w ciągu dni 14 od daty otrzymania orzeczenia) i wyczerpano bezskutecznie cały tok instancyj w postępowaniu administracyjnym, to pozostaje jedynie skarga do Najw. Trybunału Administracyjnego. Niezależnie od tego można wnieść zażalenie do Min. Komunikacji (dokąd wcielono sprawy drogowe z Min. Rob. Publ.) i prosić o uchylenie wymiaru opłaty w trybie nadzoru służbowego.

14. Pytanie: Urząd gminy Kisorycze zapytuje:

1) czy gmina może pociągać kierowników szkół powszechnych do opłacania odpowiedniej sumy za korzystanie przez tychże kierowników z ziemi gminnych, będących przy szkołach i jaka jest do tego podstawa prawna,

2) czy gmina jest obowiązana obecnie do wypłacenia dodatku mieszkaniowego za cały okres od 1.IV. 1931 r. nauczycielce mężatce, której mąż jest kierownikiem szkoły i mieszka wspólnie z żoną w mieszkaniu przydzielonym przez gminę w budynku szkolnym.

Odpowiedź: 1) Według art. 44 ustawy z dnia 9. X.1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924) — „kierownicy szkół, kierownicy i samoistni nauczyciele szkół jedno-klasowych otrzymują od gminy możliwie 2 morgi ornego gruntu w jednej połaci, o ile możliwości przy budynku szkolnym, jednak nie dalej, niż w odległości półtora kilometra od szkoły. Jeżeli, wedle stwierdzenia Ministerstwa W. R. i O. P., gmina nie może udzielić kierownikowi gruntu własnego lub wydzielonego gminie przez Państwo na określonych osobnymi przepisami warunkach, wówczas Państwo płaci mu równoważnik pieniężny w wysokości 15 mnożnych miesięcznie. Grunty, z których do chwili wejścia w życie niniejszej ustawy korzystają i inni nauczyciele, pozostają nadal do użytku nauczycieli odnośnych szkół. Ustawa niniejsza nie znosi świadczeń na rzecz nauczycieli, wynikających z fundacyj lub umów, legalnie dotąd obowiązujących“.

Z powyższych przepisów wynika, że zasadniczo nauczyciele korzystają z gruntów szkolnych bezpłatnie, a tylko w przypadkach przydzielenia im gruntów po wejściu w życie ustawy z 9.X.1932 r. w rozmiarach, przekraczających ramy, określone w art. 44 tejże ustawy, może być ustanowiona opłata za korzystanie z tych gruntów.

2) Zdaniem naszym, nauczycielce, której mąż jest nauczycielem w tej samej gminie i która zajmuje razem z mężem mieszkanie, dostarczone przez gminę nauczycielowi, nie należy się od gminy dodatek mieszkaniowy. Wychodzimy mianowicie z założenia, że rozporządzenie Prezydenta R. P. z 3.XII. 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 662) istniejący już poprzednio obowiązek gmin dostarczania nauczycielom pomieszczeń za opłatą przez nich czynszu, zamieniło na obowiązek bezpłatnego dostarczania mieszkań dla nauczycieli — z tem, że o ile gmina nie dostarczy nauczycielowi mieszkania, powinna mu wypłacać dodatek mieszkaniowy. Obowiązek wypłacania dodatku

mieszkaniowego jest zatem obowiązkiem wtórnym w stosunku do obowiązku dostarczania mieszkania i nie istnieje dla gminy, jeżeli nie istnieje wogóle obowiązek dostarczania mieszkania w naturze. A takiego obowiązku gmina w danym przypadku nie ma.

15. Pytanie: Urząd gminy Niesuchoiże zapytuje:

1) za ile miesięcy należy się odprawa pisarzowi gminy, któremu w pierwszych dniach lutego wypowiedziano posadę z dniem 31 marca i w tymże dniu istotnie rozwiązano stosunek służbowy,

2) czy do odprawy należy również wliczyć świadczenia w naturze, otrzymywane przez pisarza, w szczególności ekwiwalent za mieszkanie, opał i oświetlenie, jeżeli pisarz po rozwiązaniu stosunku służbowego nadal jeszcze zajmuje mieszkanie gminne,

3) czy należy się zwolnionemu pisarzowi odszkodowanie za niewykorzystany w r. b. urlop.

Odpowiedź: 1) Stosownie do przepisów rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 16.III. 1928 r., Dz. Ust. Nr. 35, poz. 323 (art. 25 i 39) pisarzowi, któremu stosunek służbowy wypowiedziano w lutym, należy się pensja za luty i za następne 3 miesiące; pracował jeszcze przez luty i marzec i za te dwa miesiące otrzymał pobory, zatem przy zwolnieniu należy mu się jeszcze odprawa w wysokości dwumiesięcznych poborów.

2) Skoro pisarz po zwolnieniu z posady zajmuje nadal mieszkanie gminne, to wartość tego mieszkania nie może być wliczona do odprawy; natomiast powinien być wliczony za dwa miesiące ekwiwalent pieniężny za opał i oświetlenie, o ile pisarz po zwolnieniu (t. j. od 1.IV) ze świadczeń tych nie korzysta.

3) Ponieważ brak specjalnych przepisów ustawowych o urlopach dla pracowników samorządowych, przeto sądy stosują do tych pracowników przepisy ustawy z dn. 16.V.1922 r. o urlopach dla pracowników, zatrudnionych w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr. 40, poz. 334) i na podstawie tej ustawy przyznają pracownikom samorządowym odszkodowanie za niewykorzystany w danym roku (a nie w latach ubiegłych) urlop wypoczynkowy. W niniejszym przypadku zatem należy pisarzowi przyznać odszkodowanie za niewykorzystany w r. b. urlop — w wysokości 1 miesięcznej pensji.

H. i P.

Wpis 3.

O d p i s.

O B W I E S Z C Z E N I E

Do Rejestru Spółdzielni R. S. I. 27 Sądu Okręgowego w Warszawie dnia 6-go czerwca 1925 r. wciągnięto następujące dodatkowe zgłoszenie:

„Zrzeszenie Spółdzielcze Gospodarczo - Inwestycyjne Samorządów Powiatowych z odpowiedzialnością udziałami w Warszawie“. Firma została zmieniona, brzmieć będzie: „Zrzeszenie Spółdzielcze Gospodarczo - Inwestycyjne Samorządów Powiatowych z ograniczoną odpowiedzialnością w Warszawie“. Siedziba Spółdzielni mieści się obecnie w Warszawie — Nowy Świat 21. Członkowie odpowiadają za zobowiązania Spółdzielni zadeklarowanymi udziałami i prócz tego dalszą kwotą równającą się pięciokrotnej wysokości każdego zadeklarowanego udziału. Przedmiot przedsiębiorstwa stanowi: prowadzenie wspólnych przedsiębiorstw w zakresie zakupu, sprzedaży oraz inwestycji. Udział obecnie wynosi: 1000 złotych, płatnych w ciągu roku, w równych ratach półrocznych od dnia przystąpienia. Na posiedzeniu Rady Nadzor-

czej z dnia 12 lutego 1925 roku Zarząd ukonstytuował się w następującym składzie: Władysław Korsak, ks. Skorupki 5, Henryk Le Brun — Nowy Świat 41, Joachim Wołoszynowski — Krakowskie Przedmieście 6 wszyscy w Warszawie. Zarząd składa się conajmniej z 3-ch członków. Uchwałą Walnych Zgromadzeń Delegatów z dnia 1 lutego i 19 kwietnia 1925 roku przyjęto nowy statut i w związku z tym zmieniono brzmienie firmy, podwyższono odpowiedzialność członków za zobowiązania Spółdzielni, przeprowadzono zmianę redakcyjną § dotyczącego przedmiotu przedsiębiorstwa, uchwalono udział w złotych, zmieniono sposób wpłat na udział oraz określono minimum liczby członków Zarządu.

Warszawa, dnia 6 czerwca 1925 r.

SĄD OKRĘGOWY
Wydział IV.

Wpis 4.

O d p i s.

O B W I E S Z C Z E N I E

Do Rejestru Spółdzielni R. S. I. 27 Sądu Okręgowego w Warszawie, dnia 14-go listopada 1925 roku wciągnięto następujące dodatkowe zgłoszenie:

„Zrzeszenie Spółdzielcze Gospodarczo - Inwestycyjne Samorządów Powiatowych z ograniczoną odpowiedzialnością w Warszawie“. Na Posiedzeniu Rady Nadzorczej z dnia 13 września 1925 roku do Zarządu wybrani zostali: dr. Maurycy

Jaroszyński, Środkowa 11 na Pradze, Aleksander Bogusławski Wspólna 66 obaj w Warszawie“.

Warszawa, dnia 14 listopada 1925 r.

SĄD OKRĘGOWY
Wydział IV.

Wpis 5.

O d p i s.

O B W I E S Z C Z E N I E

Do Rejestru Spółdzielni R. S. I. 27 Sądu Okręgowego w Warszawie dnia 14-go sierpnia 1926 r. wciągnięto następujące dodatkowe zgłoszenie:

„Zrzeszenie Spółdzielcze Gospodarczo - Inwestycyjne Samorządów Powiatowych z ograniczoną odpowiedzialnością w Warszawie“. Siedziba Spółdzielni mieści się obecnie w Warszawie przy ulicy Leszczyńskiej Nr. 6. Na posiedzeniu Rady Nadzorczej z dnia 5 maja 1926 roku Zarząd ukonstytuował się w następującym składzie: Stefan Boguszewski, ul. Koszy-

kowa Nr. 43, Aleksander Bogusławski, Wspólna 66, dr. Henryk Le Brun, Nowy - świat 41, Józef Rożkowski, Wileńska 13, wszyscy w Warszawie. Joachim Wołoszynowski, w Miłośnie, dom Ożarówskiego“.

Warszawa, dnia 14 sierpnia 1926 r.

SĄD OKRĘGOWY
Wydział IV.

Wpis 6.

O d p i s.

O B W I E S Z C Z E N I E

Do Rejestru Spółdzielni R. S. I. 27 Sądu Okręgowego w Warszawie, dnia 2 sierpnia 1927 roku wciągnięto następujące dodatkowe zgłoszenie:

„Zrzeszenie Spółdzielcze Gospodarczo - Inwestycyjne Samorządów Powiatowych z ograniczoną odpowiedzialnością w Warszawie“. Na posiedzeniu Rady Nadzorczej z dnia 8 maja 1927 roku Zarząd ukonstytuował się w następującym skła-

dzie: Józef Rożkowski, Wileńska 13, Stanisław Wrona, Wilcza 37, dr. Henryk Le Brun — Nowy Świat 41 wszyscy z Warszawy“.

Warszawa, dnia 2 sierpnia 1927 r.

SĄD OKRĘGOWY
Wydział IV.

Wpis 7.

O d p i s.

O B W I E S Z C Z E N I E

Do Rejestru Spółdzielni R. S. I. 27 Sądu Okręgowego w Warszawie, dnia 26 maja 1928 roku wciągnięto następujące dodatkowe zgłoszenie:

„Zrzeszenie Spółdzielcze Gospodarczo - Inwestycyjne Samorządów Powiatowych z ograniczoną odpowiedzialnością w Warszawie“. Siedziba spółdzielni mieści się obecnie Dobra 28. Udział został podwyższony, wynosi obecnie 2.000 złotych, płatnych w ciągu roku od dnia przystąpienia w równych ratach półrocznych. Na posiedzeniu Rady Nadzorczej z dnia 26 marca 1928 roku do Zarządu wybrani zostali: Józef Rożkowski, Wileńska 13, Joachim Wołoszynowski, Bracka 20 i Dr. Henryk

Le Brun, Nowy - świat 41, wszyscy z Warszawy. Do zastępowania członka Zarządu Józefa Rożkowskiego Rada Nadzorcza na posiedzeniu z dnia 26 marca 1928 roku delegowała do Zarządu w myśl art. 43 Ustawy z dnia 29 października 1920 roku o Spółdzielniach Wacława Gajewskiego z Warszawy, Żolibórz, Wyspiańskiego 3. Na Walnym Zgromadzeniu z dnia 25 marca 1928 roku podwyższono udział i wpłaty na udział“.

Warszawa, dnia 26 maja 1928 roku.

SĄD OKRĘGOWY
Wydział IV.

SAMORZĄDOWY INSTYTUT WYDAWNICZY

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Warszawie

WARSZAWA, UL. ŚWIĘTOKRZYSKA 13, TELEFON 442-63

Konto czechowe w P. K. O. Nr. 1520.

Rachunek bieżący w Polskim Banku Komunalnym 479.



POLECAMY ŁASKAWEJ UWADZE KAS OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE MATERJAŁY PROPAGANDOWE NA DZIEŃ OSZCZĘDNOŚCI

Plakaty	Cena za sztukę zł. gr.
1. Plakat szkolny 50 x 70 cm. kolorowy.....	—50
2. „Ja oszczędzam, a wy?!” 70 x 100 cm.....	—75
3. Oszczędzajmy! 70 x 100 cm. (nowy plakat).....	—75
4. „Oszczędność to droga do bogactwa”, 70 x 100 c. kol.....	—55
5. „Oszczędność to wrota do szczęścia i dobrobytu” 70 x 100 cm. —55	

U w a g a: Nadruki na plakatach wyszczególnionych pod P. 2, 3, 4 i 5 wykonujemy według załączonych rękopisów (10 — 20 wyrazów) licząc 10 zł. za 100 szt., rękopisy wraz z zamówieniami prosimy nadsyłać najpóźniej do 1-go października r. b., — po tym terminie wysyłać będziemy plakaty bez nadruków.

Pocztówki

Wykonujemy na żądanie miniaturę 1) plakatu szkolnego i 2) „Ja oszczędzam, a wy?!” i 3) „Oszczędzajmy!” z dowolnym nadrukiem (tylko dwadzieścia wyrazów). Pocztówka jest najdogodniejszą formą propagandy w szkołach i dla szerokiego ogółu.

Zamówienia przyjmujemy poczynając od pięciuset sztuk..... —05

Książki

1. Długokęcki Jan „Jak zakładać i prowadzić szkolne kasy oszczędności” wydanie 1931 r.	1.20
2. A. K. Czyżowski „Szara Książeczka”.....	1.20
3. J. S. Roziecki „Podręcznik dla komunalnych kas oszczędn.” cz. I	12.—

Broszury

1. „Oszczędnością i pracą ludzie się bogacą”.....	—12
2. Br. Dr. Kuśnierz „Praca i Oszczędność mądrością narodów”.....	—12
3. R. Lenartowicz „Jak zaradzić biedzie na wsi”.....	—40
4. S. Ostojewski „Wysiłkami dzieci i młodzieży do Potęgi Polski”.....	—20
5. M. Kaczanowski „Droga do niezależności”.....	—20
6. Marjan Wł. Tulacz „Oszczędność dźwignią postępu społecznego”.....	—50
7. A. Malarz „Jak osiągnąć dobrobyt”.....	—50
8. Ks. J. Makłowicz „Skarbnica narodowa”.....	—15
9. Ks. J. Makłowicz „O oszczędności”.....	—30
*10. Janina Grajewska „Zbiorowy Czyn”.....	—10
***11. Zofja Roguska „Jak Pan Saba nauczył się oszczędzać”.....	—10
**12. Marja Ławrukjańcówna „Obrázky”.....	—10
**13. Eugenja Szymalińska „Droga do fortuny”.....	—12

U w a g a: Przy zamówieniach broszur poczynając od 1000 sztuk, możemy na 2 i 3 stronie okładki umieścić nadruk według nadesłanego rękopisu za doliczeniem zł. 24 za pierwszy tysiąc i za każdy następny po 6 zł.

Ulotki	Cena za 100 sztuk zł. gr.
1. „Ziarnko do ziarnka, zbierze się miarka”.....	3.—
2. „Ucieka nędza przed tym co oszczędza”.....	6.—
*) 3. Marjan Pietras „Szóstaki i siódma”.....	4.—
***) 4. Stefan Chmieleński „Oszczędność”.....	4.—
*) 5. Marja Gajewska „Sknera”.....	4.—
6. Ks. J. Makłowicz „Złota klucze”.....	4.—
7. Ks. J. Makłowicz „Bezpieczna lokata”.....	4.—
8. Ks. J. Makłowicz „Martwa ręka”.....	4.—
9. „Czy robotnik może oszczędzać”.....	3.50
10. „Co robić aby kredyt na wsi był łatwy i tani”.....	3.50
11. „Oszczędność podwalina dobrobytu”.....	3.50

U w a g a: 1. Ulotka „Ziarnko do ziarnka, zbierze się miarka”, przeznaczona jest specjalnie do propagandy oszczędności za pomocą skarbnki.

2. Pod ulotką pozostawione jest specjalne miejsce na nadruk nazwy kasy i jej adresu. Cena ulotki z nadrukiem za 500 szt. 20 sło-tych, za 1000 szt. 25 zł., za każdy następny tysiąc 20 zł.

U w a g a: Wydawnictwa zaopatrzone trzema gwiazdkami są nagrodzone, dwoma gwiazdkami wyróżnione i jedną gwiazdką odznaczona na konkursie Polskiego Banku Komunalnego.

Kalendarzyk kieszonkowy instytucji oszczędnościowych na rok 1933.

Cena Kalendarzyka kieszonkowego (format 7,5 x 11 cm., 80 stron druku i okładka z trójbarwną tytułową ilustracją) z nadrukiem czterech stron okładki żądanym tekstem, wyniesie przy zamówieniach, poczynając od 350 egz. 18 gr. za sztukę, następnie od 500 egz. 17 gr. za sztukę i od 1000 egz. 16 gr. za sztukę. Mniejsze ilości wysyłamy po cenie 15 gr. bez nadruku. Przy większych zamówieniach specjalne warunki.

Druki dla Szkolnych Kas Oszczędności w stanie luźnych arkuszy, zbroszowane i inne:

1. Regulamin I dla S. K. O. w szkołach powszechnych, za 100 szt. zł.	5.00
2. „ II „ „ w szkołach średnich „ „ „	5.00
3. „ III Instytucji oszcz. dla wsp. z S. K. O. „ „ „	5.00
4. Deklaracja S. K. O. o przystąpieniu do wsp. z inst. oszcz. „ „	2.00
5. Księga kontroli skarbnek..... za 100 ark.	6.00
6. „ „ „ 1 zeszyt zbroszur. 12 arkuszy.....	1.00
„ „ „ zawartości skarbnek 100 ark.	6.00
„ „ „ 1 zeszyt zbroszur. 12 ark.	1.00
7. Mareczki oszczędnościowe wartości 5 gr za 1000 sztuk.....	1.30
8. „ „ „ 10 „ „ „ „	1.30
9. „ „ „ 20 „ „ „ „	1.30
10. „ „ „ 50 „ „ „ „	1.30
11. Księga kontroli znaczków oszczędnościowych za 100 szt.	6.00
„ „ „ 1 zeszyt zbroszur. 12 ark.	1.00
12. Karteczki do naklejania mareczek za 100 sztuk.....	3.00
„ „ „ z nadrukiem nazwy kasy za 1000 szt.	40.00
13. Arkusz zbiorczy dla wkładek w S. K. O. za 100 szt.....	6.00
14. Księga kontowa S. K. O. za 100 ark.....	6.00
„ „ „ 1 zeszyt zbroszowany 12 arkuszy	1.00
15. Kartony wkładowe S. K. O. do zapisów za 100 sztuk.....	3.00
16. Księga „Dziennik S. K. O.” „ „ „ „ ark.	6.00
„ „ „ 1 zeszyt zbroszur. 12 arkuszy	1.00
17. Deklaracja S. K. O. o przelew wkładek do inst. oszcz. za 100 szt.	2.00
18. „ „ „ zgody S. K. O. na wypłatę wkładek „ „ „	1.20
19. Wykaz wkładek oszczędn. i doliczonych % „ „ „	6.00
20. Księga kasowa S. K. O. „ „ „ „ ark.	6.00
„ „ „ 1 zeszyt zbroszur. 12 arkuszy ..	1.00
21. Skarbnica blaszana czterokolorowa za 100 sztuk.....	40.00
22. Plombownica z inicjałami nazwy Instytucji.....	15.00
23. Plomby za 1 kg.....	2.30
24. Książeczki wkładowe za 100 szt.	20.00
„ „ „ „ z nadrukiem nazwy kasy ..	25.00

Prosimy wszystkie zainteresowane Instytucje przy nadsyłaniu zapotrzebowań na druki dla Szkolnych Kas Oszczędności o dokładne podawanie nazwy druków, ilości oraz stanu, w jakim mają być nadesłane, czy w luźnych arkuszach, czy zeszytach.

U W A G A: Podane w niniejszym prospekcie wzory wysyłamy na żądanie niezwłocznie jako okazowe wzory płatne.

Powyższy prospekt może nastęrczać pewne zapytania, prosimy uprzejmie takowe kierować pod naszym adresem, a chętnie służyć będziemy wyczerpującymi wyjaśnieniami.

**Z A M Ó W I E N I A P R O S I M Y K I E R O W A Ć D O
Samorządowego Instytutu Wydawniczego, Sp. z O. O. w Warszawie, ul. Świętokrzyska 13.**

czas. 13458/14/37

W związku z nowym okólnikiem Ministra Rolnictwa w sprawie wprowadzenia w życie ustawy z dnia 21 marca 1931 r. o zmianie niektórych przepisów ustawy z dnia 23 marca 1929 r. o opłatach od ogierów nieposiadających świadectw uznania (Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 339) uprzejmie zawiadamiamy, iż posiadamy poszczególne rodzaje do druków, wykonane w/g nowych przepisów, po następujących cenach:

Obwieszczenia	za 100 sztuk	4.00 zł.
Spis ogierów. Wzór Nr. 1	za 100 ark.	6.50 „
Zaświadczenie. Wzór Nr. 2	za 100 sztuk	2.50 „
Pokwitowanie. Wzór Nr. 3 w bloczkach po 50, podwójne	za 1 blok	2.00 „
Deklaracje. Wzór Nr. 4	za 100 sztuk	2.50 „
Cyfrowe zestawienie	za 100 ark.	4.00 „
Zaświadczenie ukończenia lat 15	za 100 sztuk	2.50 „
Zaświadczenie wady organicznej	za 100 sztuk	2.50 „
Wezwania przewidziane § 4 instrukcji Min.-Roln. dla zarządów gmin z dn. 12.IV 1931 r.	za 100 sztuk	2.50 „
Instr. Min. Roln. dla zarządów gmin z d. 12.IV 1931 r.	za 100 sztuk	5.00 „

Powyżej wyszczególnione druki wysyłamy na każde żądanie z doliczeniem kosztów przesyłki. Zamówienia kierować pod adresem:

SAMORZĄDOWY INSTYTUT WYDAWNICZY Warszawa, Świętokrzyska 13

Podajemy do wiadomości wszystkim naszym łaskawym Odbiorcom, że od nowego roku otworzyliśmy dział sprzedaży

POMOCY BIUROWYCH I MATERJAŁÓW PIŚMIENNYCH.

Wszelkie zapotrzebowania wykonywujemy w dowolnych ilościach.

Powyższą wiadomość pozwalamy sobie przesłać Szanownym Urzędom, w szczególności Urzędom Wojewódzkim, Wydziałom Powiatowym, Komunalnym Kasom Oszczędności, Szpitalom, Magistratom, Starostwom i Urzędom Gminnym.

Na życzenie wysyłamy prospekty, względnie wyczerpujące objaśnienia.

Oczekując łaskawych zleceń, pozostajemy

Z poważaniem
SAMORZĄDOWY INSTYTUT WYDAWNICZY
Sp. z o. o. w Warszawie.